

EVROPSKE DRŽAVE SE OBOTAVLJAJO S PLACILOM

AMERIKA IN ANGLIJA STA SE
POPOLNOMA SPORAZUMELI
GLEDE CARINSKEGA PREMIRJA

Združene države ne puste zlata iz dežele za plačilo obresti Liberty bondov. — Evropske države nočejo zadostiti svojim obveznostim. — Vse države naj obljubijo, da ne bodo pred sestankom svetovne gospodarske konference uveljavljale nikakih trgovskih omejitev.

LONDON, Anglija, 10. maja. — Amerika in Anglija sta se danes sporazumeli glede takojšnjega tarifnega premirja. Sedaj čakata, da premirje odobri tudi šest drugih držav, ki so zastopane v organizacijskem odboru svetovne razorožitvene konference.

Upati je, da bodo Nemčija, Italija, Francija, Japonska in Belgija odgovorile v ugodnem zmislu. To bo seveda šele začetek, končni uspeh bo pa dosežen, ko bodo vse države obljubile, da ne bodo pred sestankom svetovne gospodarske konference uveljavljale nikakih nadaljnjih trgovskih omejitev.

Danes ali jutri bo odpotoval v Ženevo ameriški zastopnik Norman H. Davis, ki bo prisostvoval razpravam razorožitvene konference. Sinoči je Davis temeljito razpravljal z angleškim trgovskim ministrom Walterjem Runcimanom o carinskem premirju.

Medtem je izjavil angleški ministrski predsednik MacDonald, da bo angleška vlada poskušala na svetovni gospodarski konferenci doseči splošno znižanje carin.

WASHINGTON, D. C., 10. maja. — Ker Združene države ne dovolijo, da bi bilo poslano zlato iz dežele v druge države za plačilo obresti Liberty bondov, bo ta njihov nastop za nje bumerang, to je avstralsko orožje, ki ga vrže proti svojemu nasprotniku, pa se ti zopet vrne v roke, ako ni zadelo svojega cilja.

Tujci so dolžni Ameriki, bodisi v javnih ali privatnih posojilih, 28 milijonov dolarjev. Skoro ves ta dolg je izplačljiv v zlatu, kakor tudi obresti ameriških Liberty bondov.

Obresti, ki morajo tuje države in razne korporacije plačati Združenim državam na leto, znašajo okoli \$1,250,000,000, kar mora večinoma biti plačano v zlatu.

Nek zelo vpliven finančnik neke tuje države je pred kratkim rekel:

"Ako mislijo mogočne Združene države, ki imajo v svojih shrambah tretino vsega zlata na svetu, da je primerno plačati svoje bonde in obresti s papirjem, kako dolgo, mislite, bodo tujci plačevali svoje obveznosti Združenim državam v zlatu?"

Jasno je tedaj, da bo zadržanje Združenih držav mnogo vplivalo na odplačilo javnega in privatnega dolga.

Kot je sedaj razvidno, bo Evropa zopet odklonila plačati Ameriki svoj 15. junija zapadli dolg v znesku \$144,000,000.

Na angleškega finančnega ministra N. Chamberlaina od vseh strani pritiskajo, naj ne plača 15. junija Združenim državam angleškega vojnega dolga.

V decembru je Anglija navzlic temu, da Francija ni hotela plačati, plačala svoj dolg, ker se je hotela izogniti očitaniu, da je prelomila pogodbo. Ker pa se je sedaj Amerika pokazala na isti način, nima angleško časopisje nikake bojazni vplivati na javnost, da Anglija v juniju ne plača Ameriki vojnega dolga.

Ker tedaj ne bodo lastniki ameriških Liberty

Preganjanje socijalistov v Nemčiji

NEWYORŠKI
FARMERJI NE
BODO STAVKALI

Kontrolna oblast je dovolila zvišanje cen. — Farmerji so hoteli najeti gangsterje.

Albany, N. Y., 10. maja. — Nevarnost farmerskega štrajka, ki je imel izbruhniti v petek, je bila danes odstranjena. Državna kontrolna oblast je namreč sklenila določiti minimalne cene za mleko.

V New Yorku se je cena kvartu mleka takoj povišala od 10 na 11 centov. Nadaljne minimalne cene bodo soglasno z oddaljenostjo in transportnimi stroški objavljene v tiskih.

Albert J. Woodhead iz Rochesterja, eden izmed farmerskih voditeljev, je rekel, da se popolnoma strinja s sklepom kontrolne oblasti. Istočasno je pozval farmerje, naj ne proglašajo nikakih štrajkov.

Iz precej zanesljivega vira se je izvedelo, da so nameravali farmerji za slučaj štrajka najeti gangsterje, ki bi ščitili njihove interese.

STAVKA NA
ŠPANSKEM

V mnogih mestih so bile vržene bombe. — Sedem oseb je bilo ubitih. — Mnogo je ranjenih.

Madrid, Španija, 10. maja. — Iz več mest naznanjajo poročila, da so bombe na trgovinah napravile veliko škodo, navzile temu, da je vlada objavila, da se je štrajk sindikalistov izjavil.

Število mrtvih v teh nemirih iz naša sedem oseb, nad 50 pa jih je bilo ranjenih.

V stari kastilski prestolici Burgos so bile vržene bombe v tri samostane in mnogo menihov je bilo ranjenih.

Poznejša poročila pravijo, da se je štrajk po celi deželi pomiril. O manjših izgredih poročajo iz Se-stao, Bilbao, Seville in Burgos. V Badaloni in v Barceloni so štrajkarji bombardirali železniške mostove in poulično železnico.

ZENO JE DAL NAPRODAJ

St. Louis, Mo., 10. maja. — Mrs. Frank P. Pappas toži svojega moža na ločitev zakona, ker jo je postavil naprodaj za \$1000.

bondov dobili z zlatom izplačanih obresti, tudi tuji dolžniki Ameriki ne bodo plačali v zlatu.

Ako Združene države vztrajajo na svojem stališču, tedaj ima Francija pri svojem dolgu \$4,000,000,000 vojnega dolga pravico zahtevati 80 odstotkov popusta, ker je francoski frank toliko izgubil na svoji vrednosti.

Ker tedaj Amerika noče plačati svojih obveznosti v zlatu, je po mnenju svetovnih finančnikov nov dokaz, da more prihodnja gospodarska konferenca v Londonu končno rešiti denarno zmešnjavo.

TORNADO
ZAHTEVAL
DOSTI ŽRTEV

Izza meseca marca se je pojavil v južnih državah že sedmi tornado. 250 žrtev v letošnjem letu.

Livingston, Tenn., 10. maja. — Tornado, ki je opolnoči pridivil preko meje Kentucky in Tennessee, je povzročil silno škodo v Cumberland dolini. Zahteval je 58 človeških žrtev.

To je bil v tem kraju že sedmi tornado izza meseca marca. V letošnjem letu so zahtevali tornadi in viharji po južnih državah nad 250 človeških žrtev.

Povzročena škoda znaša več milijonov dolarjev.

Mestec Beaty Swamps je najbolj prizadeto. Vse hiše so porušene oziroma odnešene. Ceste so pokrite z razvalinami, tako da je promet nemogoč.

Med razvalinami so mrtvi in poškodovani. Okolica je podobna bojišču. Narodna garda je na poti sem, da bo pomagala pri reševanju.

ZA OMEJITEV PREMOŽENJA

Washington, D. C., 10. maja. — V poslanski zbornici je kongresnik Lloyd stavil predloga, da se naj sprejme v ustavo Združenih držav postava, po kateri je premoženje vsakega ameriškega državljanca omejeno na en milijon dolarjev.

V PATERSONU BO ŠTRAJK

Paterson, N. J., 10. maja. — Dva tisoč članov Associated Silk Workers' Union in nad 2000 neorganiziranih delavcev bo 17. maja zaštrajkalo, ako do tedaj tovarnarji ne sprejmejo njihovih zahtev.

Delavci, katerih organizacija je zvezana z American Federation of Labor, zahtevajo osem ur dela na dan in 40 ur na teden.

Uniški voditelji pravijo, da sedaj delajo delavci po 60 do 70 ur na teden in zaslužijo povprečno po \$10 na teden.

ZEPPELIN JE ODLETEL
V JUŽNO AMERIKO

Friedrichshafen, Švica, 10. maja. — Graf Zeppelin, pod vodstvom kapitana dr. Hugona Eckenerja, je na prvem pomladanskem letu v Južno Ameriko. Z zrakoplovom se pelje 11 potnikov.

IZPREMEMBE
V AVSTRIJSKEM
MINISTRSTVU

Fašistično gibanje je nalezlo na odločen odpor. Značilna izprememba v prisegi.

Dunaj, Avstrija, 10. maja. — Vlada zveznega kancelarja Engelberta Dollfusa je po dolgotrajni kabinetski seji sklenila zahtevati novo prisego od vseh uradnikov. Kdor ne bo po novem prisegel, bo brezpogojno odpuščen iz službe.

Prisega je v prvi vrsti naperjena proti fašistom oziroma Hitlerjevemu narodnim socijalistom.

Končuje se z besedami: — Nadalje priskočem, da se ne bom niti v sedanjosti niti v prihodnosti pridružil tujzemski organizaciji, ki zasleduje politične cilje.

Da bo Dollfussova vlada še bolj utrjena, so bile potrebne nekatere izpremembe.

Finančni minister, trgovski minister, zunanji minister in minister za javno varnost so resignirali. Zvezi predsednik Miklas je resignacijo sprejel in ministrom imenoval naslednike.

GANDHIJEVA
MOČ PEŠA

K njemu je bil poklican zdravnik. — Nahaja se v raskošni vili neke vdove. — Leži na verandi med blazinami.

Poona, Indija, 10. maja. — Ker se je pri Mahatma Gandhiju po dveh dnevih posta pojavila velika slabost, je bil iz Bombaja poklican odlični zdravnik.

Gandhi, ki tehta samo 95 funtov, leži med blazinami na marmornati verandi razkošne vile, ki je last vdove po bogatem trgovcu, Lady Vitali das Thackersey. Gandhi zavrača samo vodo.

Pri njem so vedno Lady Thackersey, Sarojini Naidu in nek strežaj. Drugi dan posta se je Gandhija polotila velika lakota, toda popil je samo nekaj vode. Toda svojim prijateljem je priznal, da je zelo lačen.

Gandhi je rekel, da je prostovoljno razglasil, da za en mesec preneha njegova kampanja nepokorščine do indijske vlade, vsled česar je bil v zaporu 16 mesecev. Rekel pa je, da je takoj pripravljen vrniti se v ječo, ako v tem času ne pride do sporazuma med vlado in vseindijskim kongresom glede političnih problemov.

Dunaj, Avstrija, 10. maja. — Prejšnji predsednik vseindijskega kongresa V. J. Patel in bivši župan v Kalkuti Čandra Bose sta objavila v sanatoriju, v katerem se nahaja Patel, naslednjo skupno izjavo: — Prepričana sva, da je Mahatma Gandhi kot politični voditelj zgrešil svojo pot. Čas je prišel za radikalno izpremembo vseindijskega kongresa na novih načelih in novih metodah. Nesodelovanja ne kaže opustiti, toda nesodelovanje mora biti izpremenjeno v bolj bojovito in boji za svobodo morajo biti v vseh frontah.

HITLERJEVI PRISTAŠI HOČEJO
SOCIJALIZEM POVSEM IZTREBITI

BERLIN, Nemčija, 10. maja. — Nazijska vlada je zaplenila premoženje socijalistične stranke in vseh njenih podružnic. To je drugi važni korak v Hitlerjevi "revoluciji" in ima namen iztrebiti v Nemčiji socijalizem.

Ta drastična zaplenba je uničila zadnjo moč socijalistov v njihovem nasprotstvu proti Hitlerjevi vladi izven jetniških taborov, kjer je zaprtih več sto komunistov in socijalistov.

Vlada je tudi odpravila socijalistično "armado" Reichsbanner, ki je bila sliena fašistični armadi. Ustavljeno so vsi socijalistični listi, katerih je v Nemčiji 135.

Vlada je izjavila, da je bila zaplenba odredjena, ker hoče varovati delavce pred korupcijo, katero je zadnje čase vladna preiskava dognala.

Zaplenjeno premoženje je vredno več milijonov mark.

Berlin, Nemčija, 10. maja. — Po celi Nemčiji znašajo na javnih trgih na "kulturni oltar" knjige židovskih in komunističnih pisateljev, da bodo sežgane v pričo ljudstva.

Nazijski dijaki so bili ves teden pridno na delu ter so prinašali knjige iz knjižnic in iz privatnih hiš.

Med knjigami, ki bodo sežgane, je tudi več knjig ameriških pisateljev, kakor: Helen Keller, Ben Lindsey, Franz Boaz, Morris Hilquit in dr.

Na trgu pred opero v Berlinu je že zbranih 20.000 knjig. Drugi pisatelji, katerih knjige bodo sežgane, so: dr. Albert Einstein, Emil Ludwig, Sigmund Freud, Karl Marx, Nikolaj Lenin, Leon Trocky, Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg, Emil Vandervelde, Bertha von Suttner, Thomas Mann in Heinrich Mann.

Vse knjige, ki razpravljajo o socijalizmu, židovstvu in pacifizmu, so obsojene na uničenje z ognjem.

PAPEŽ BO ŠEL IZ VATIKANA

Vatikan, 10. maja. — Cerkveni dostojanstveniki zagotavljajo, da je sedaj za gotovo določen dan, kdaj bo šel papež Pij XI. iz Vatikana v cerkev sv. Janeza Lateranskega. Ta dan bo 25. maja na praznik Vnebohoda.

Papež se bo privatno peljal v baziliko v spremstvu prelatov svojega dvora.

Mašo bo služil kardinal Marchetti-Selvaggiani, potem pa bo papež z balkona bazilike podal blagoslov.

POGAJANJA ZA RIMSKI
KONKORDAT

Vatikan, 10. maja. — Državni tajnik kardinal Pacelli in avstrijski pravosodni minister Kurt Schuschnigg (Sušnik) sta se pričela pogajati za nov konkordat med Avstrijo in Vatikanom.

Dr. Schuschnigg je po konferenci odpotoval na Dunaj, da vse pripravi za podpis konkordata.

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"AMERIKA NE BO
POSREDOVALA

Kitajska je upala, da bo Amerika posredovala, ako pade Peiping. — Pade Peipinga je vprašanje nekaj dni.

Washington, D. C., 10. maja. — Uradniki državnega departamenta so odločno zanikali poročila, ki so bila razširjena v Peipingu, da so Združene države obljubile "posredovanje" na Kitajskem za slučaj, ako bi Japonci zavzeli Peiping.

Tudi kitajsko poslanstvo zanika, da bi ameriška vlada v tem oziru kaj obljubila kitajskemu finančnemu ministru dr. T. V. Soongu, ki je prišel kot kitajski zastopnik v Washington na posvetovalno s predsednikom Rooseveltom glede gospodarskega položaja. Dr. Soong je pozneje sam izjavil, da so vsa taka poročila izmišljena.

Peiping, Kitajska, 10. maja. — V Peipingu je nastalo veliko razburjenje, ko je iz Washingtona prišlo poročilo, da so Združene države obljubile, da bodo posredovale v prilogi Kitajske, ako bi Japonci zavzeli Peiping.

Tozadeno poročilo pravi, da je kitajski delegat dr. Soong sporočil nankinški vladi, da naj ne sklene z Japonsko nikakega premirja, ker je dobil obljubo za posredovanje.

Ameriški poslanik Nelson T. Johnson je rekel, da bodo ameriške diplomatične in vojaške oblasti na severnem Kitajskem pomagale obratovati mednarodni vlak, da se morejo tuje odpeljati iz vojnega okrožja. Poslanik Johnson je podal to izjavo, ker ga je v tej zadevi vprašal japonski poslanik Šioči Nakayama.

Peiping, Kitajska, 10. maja. — Japonke in mančukuo čete prodirajo dalje proti Peipingu in Tientsinu. Zavzetje teh mest je samo vprašanje časa.

Japonska armada se nahaja še komaj 100 milj severno od Tientsina in prebivalstvo se boji, da bodo Japonci vsak čas pričeli bombardirati mesto.

Vroči boji se vrše blizu Tientsina, kjer je padlo okoli 100 Japoncev in 1500 Kitajcev. Japonci sedaj pritiskajo na Lwančow, kjer se je končala japonska ofenziva prejšnjega tedna.

HERRIOT SKUŠA VREČI
KABINET

Pariz, Francija, 10. maja. — Bivši ministrski predsednik Edouard Herriot, ker je prepričan, da mora Francija plačati Združenim državam svoj vojni dolg, bo mogoče skušal vreči Daladierjevo ministristvo in bo sam sestavljal nov kabinet.

PROPAGANDA BREZBOŽNIKOV

"Revue des deux Mondes" pri-
naša pregled sovjetske protiver-
ske mednarodne politike, ki ga je
pisal monsieur M. D'Herbigny.
Protivrska propaganda, za kate-
ro imajo sovjeti toliko denarja,
nikakor ni omejena na področje
Sovjetske zveze, temveč je neloč-
ljiva od razsežnega omrežja ko-
munistične internacionalne. Kr-
šćanstvo smatrajo v Moskvi za
najnevarnejšega sovražnika, ker
pobija osnove komunističnih nau-
kov: materialistično filozofijo in
surovo razredno nestrpnost. Bolj-
ševiki hočejo premagati kršćan-
ske veroizpovedi s tem, da posku-
šajo pridobiti mladino od šolske
dece in do visokošolcev. V ta na-
men so povsod ustanovili javne ali
tajne zveze.

Pionirske krožke (rdeči skavti)
in sl. organizacije, ki vadijo na-
raščaj v "aktivnem boju zoper
malike", v Moskvi sami vodi Ja-
rovlaski osebo "univerzo za brez-
božnike", kjer pripravlja apostole
z vseh delov sveta. Angličani in Ja-
ponci, zamoreci in avstralski oto-
čani, Indijanci iz Južne Amerike
šd. bodo potem širili v domačih
deželah moskovske nauke. Sluša-
telji in predavatelji imajo seveda po-
sebna predavanja. Za Evropo in
Zedinjene države zastopuje ozna-
njevalci ateizma. A v boju zo-
per misijonarje po kolonijah ozna-
njajo boljševiki pred vsem "naci-
onalno in versko vstajenje izko-
riščanih narodov". Po potrebi pod-
pirajo tudi poganstvo kot svojega
zaveznika.

Hamburg je postal veliko me-
dnarodno središče protivrskega
založništva. Tu se tiska nešteto
protivrskih "poljudnih" in "znan-
stvenih" spisov, ki dokazujejo, da
so izmislili "buržuji in popi" Bo-
ga zavoljo uspešnejšega izkoriš-
čanja proletarcev. V istem Ham-
burgu izhajajo milijoni letakov za
črne in rumene narode v kolonijah.
Ključno jih na boj zoper kapitali-
ste in "kršćanske misijonarje, po-
drepnike kapitala". Ta protivrski
boj je posebno oster v Indiji. To-
da kršćanski misijonarji so malo-
številni. Zato napadajo komunisti
pred vsem brahmaniste in musli-
mane. Leta 1930 ustanovljena
"Antipriestcraft Association" po-
kuša domači duhovščini odvzeti
njegov vpliv in ugled. Leta dni po-
nejeje ustanovljena "Indska raei-
onalistična zveza" objavlja pro-
tivrske spise. Naposled je nastalo
dne 15. maja 1932 v Bombaju še
"Društvo prijateljev sovjetov", ki
je prevzelo skupno vodstvo poli-
tične in protivrske komunistične
propagande. Izhajajo tudi tednik
"Nedeljski zagovornik" z napadal-
nimi članki in odgovori na pro-
tivrska vprašanja braveev.

Posebno čudno obliko ima pro-
tivrski boj v Peruju. Tukaj opeva-
jo komunisti nekdanji državni so-
cijalizem pod Inki in ga primer-
jajo s sovjetsko ustavo. "Španski
nasilni osvojevalci s pomočjo po-
besnelih katoliških menihov so
unicili veliko državo s kultom
solca in namesto enakosti prineli
kršćansko izkoriščanje kibe-
kih". Moskovski odposlanci podpi-
rajo z denarjem pristaše obnovi-
te nekdanjega komunizma In-
kov. Pri nahujskanem ljudstvu
priljubljeni govornik Mariategui
(umrl na jetiki šele 30 let star la-
skega leta) je dokazal, da je bolj-
še spoštovati solnce kakor Kristu-
sa, a brezverstvo je najvišja raz-
vojna stopnja. Pisatelj Louis Val-
carnel v neki knjigi "Tempestad
en los Andes" (Burja v Andih)
opeva nekdanjo državo Inkov in
priljubljen rojakom obnovitev "si-
lajnega veličastnega" oboževanja
solca.

V Evropi so seveda potrebna
druga sredstva. Tu je bila usta-
novljena leta 1930 na Nemškem
Mednarodna liga napadalnih brez-
božnikov (Kaempferde Gottlosen)
ki je ustanovila tožaje za propa-
gandiste s katoliškimi in luteran-
skim oddelkom. Dokler ni prišel
Hitler, je tiskala v 100.000 izvodih
časopis "Neuland". Razen tega
vsrednjega glasila je izhajalo na
Nemškem 7 drugih protivrskih
listov poleg nešteto letakov, in
so se predvajali protivrski filmi.
Komunistični pisatelji in slikarji
so prispevali protivrske povesti,
pesmi, karikature in alično. Nem-
ški brezbožniki so prav po mos-
kovskem zgledu rabili tudi oder, da
bi osmešili duhovščino obeh glav-
nih veroizpovedi. Mladina je na-
stopala po tovarnah in kolah, pri-

ŽALOSTNI KONEC TREH
KEMIKOV

Ta mesec je potekla 200 letnica
rojstva Josepha Priestleya, enega
izmed treh kemikov, ki so skoro
istočasno odkrili kisik in dokazali
njegov obstoj oziroma njegov po-
men v naravi. Poleg Angleža
Priestleya sta ugotovila to velovžno
resnico Nemece Scheele in Francez
Lavoisier. Trije znanstveniki so ži-
veli v treh različnih deželah, in
nobeden od njih ni vedel v takrat-
nih razburkanih časih, kako na-
preduje njegova stroka v inozem-
stvu. Istočasno trojno odkritje je
izreden osamljen dogodek v zgodovini
znanosti. Poleg tega je zani-
mitno in tragična usoda, ki je dole-
tela vse tri znanstvenike: vsi so po-
stali žrtve nenadne smrti. Priestley
je bil anglikanski duhovnik na de-
želi. Posvetil je kemiji ves prosti
čas in trdovratno iskal "izvor gor-
ljivosti" v naravi. Leta 1773 se mu
je prvič posrečilo dobiti brezpri-
mesni kisik. S tem je dokazal, da
ni zrak nobena kemična prvina, ka-
kor so domnevali raziskovalci od
Aristotela naprej. A odkritje je ze-
lo razburilo takratno nestrpno jav-
nost. Znanstveniki so očitali Priest-
leyu zvezo z vragom. Izgnanil je
župnijo, po dolgem preganjanju
pobegnil v Ameriko in je bil u-
streljen pri slučajnem prepiru po
nekem izredno nebrzdanem nasprot-
niku.

Nemški lekarnar Scheele, ki je
istočasno izločil kisik, ni bil dele-
žen zaslužnega zmagoslavja po
prejemanju v kemiji. Pripravljal je
neko strupeno zdravilo s stekleno
cevko v ustih, slučajno pogoltnil
kapljico strupa in umrl. Znameniti
Lavoisier je dokazal v svojem
pariškem laboratoriju, da je gor-
ljivost posledica zedinjenja drugih
prvin s kisikom. Njegov konec je
bil še bolj tragičen. Prišel je pod
guilotine. Krvoločni revolucijski
sodniki so odgovorili njegovemu
bratranču, ki je poudarjal velike
znanstvene zasluge obojence: —
To je brez pomena za revolucijo!

Kratkoma izrabi Moskva vse
mednarodno komunistično omre-
žje za protivrske namene. V tem
boju ni nobenega govora o načel-
nosti. Nasprotno so pripravljeni
komunisti na vse radi uspeha. Po
kolonijah in v malokulturni Južni
Ameriki zagovarjajo obnovitev
poganstva, dočim je osrečena Ev-
ropa s preizkušenimi moskovski-
mi sredstvi. Protivrski boj je po-
stal glavna komunistična naloga,
ker smatrajo boljševiki kršćan-
stvo za svojega najnevarnejšega
nasprotnika.

MUSSOLINI SE JE POSLOVIL
OD POSLANIKA

Rim, Italija, 8. maja. — Benito
Mussolini se je na svojem ban-
ketu poslovil od ameriškega po-
slnika Johna W. Garetta, ki bo
jutri odpotoval proti Združenim
državam.

Posebno čudno obliko ima pro-
tivrski boj v Peruju. Tukaj opeva-
jo komunisti nekdanji državni so-
cijalizem pod Inki in ga primer-
jajo s sovjetsko ustavo. "Španski
nasilni osvojevalci s pomočjo po-
besnelih katoliških menihov so
unicili veliko državo s kultom
solca in namesto enakosti prineli
kršćansko izkoriščanje kibe-
kih". Moskovski odposlanci podpi-
rajo z denarjem pristaše obnovi-
te nekdanjega komunizma In-
kov. Pri nahujskanem ljudstvu
priljubljeni govornik Mariategui
(umrl na jetiki šele 30 let star la-
skega leta) je dokazal, da je bolj-
še spoštovati solnce kakor Kristu-
sa, a brezverstvo je najvišja raz-
vojna stopnja. Pisatelj Louis Val-
carnel v neki knjigi "Tempestad
en los Andes" (Burja v Andih)
opeva nekdanjo državo Inkov in
priljubljen rojakom obnovitev "si-
lajnega veličastnega" oboževanja
solca.

V Evropi so seveda potrebna
druga sredstva. Tu je bila usta-
novljena leta 1930 na Nemškem
Mednarodna liga napadalnih brez-
božnikov (Kaempferde Gottlosen)
ki je ustanovila tožaje za propa-
gandiste s katoliškimi in luteran-
skim oddelkom. Dokler ni prišel
Hitler, je tiskala v 100.000 izvodih
časopis "Neuland". Razen tega
vsrednjega glasila je izhajalo na
Nemškem 7 drugih protivrskih
listov poleg nešteto letakov, in
so se predvajali protivrski filmi.
Komunistični pisatelji in slikarji
so prispevali protivrske povesti,
pesmi, karikature in alično. Nem-
ški brezbožniki so prav po mos-
kovskem zgledu rabili tudi oder, da
bi osmešili duhovščino obeh glav-
nih veroizpovedi. Mladina je na-
stopala po tovarnah in kolah, pri-

Posebno čudno obliko ima pro-
tivrski boj v Peruju. Tukaj opeva-
jo komunisti nekdanji državni so-
cijalizem pod Inki in ga primer-
jajo s sovjetsko ustavo. "Španski
nasilni osvojevalci s pomočjo po-
besnelih katoliških menihov so
unicili veliko državo s kultom
solca in namesto enakosti prineli
kršćansko izkoriščanje kibe-
kih". Moskovski odposlanci podpi-
rajo z denarjem pristaše obnovi-
te nekdanjega komunizma In-
kov. Pri nahujskanem ljudstvu
priljubljeni govornik Mariategui
(umrl na jetiki šele 30 let star la-
skega leta) je dokazal, da je bolj-
še spoštovati solnce kakor Kristu-
sa, a brezverstvo je najvišja raz-
vojna stopnja. Pisatelj Louis Val-
carnel v neki knjigi "Tempestad
en los Andes" (Burja v Andih)
opeva nekdanjo državo Inkov in
priljubljen rojakom obnovitev "si-
lajnega veličastnega" oboževanja
solca.

POBLJANJE PSOV

Iz Budimpešte javljajo, da bo-
do v najkrajšem času ubili 800
psov, 800 lastnikov psov namreč
kljub ponovnim opominom ni do-
danes plačalo pasjega davka, za-
radi česar je oznanilo mestno na-
čelstvo drastične ukrepe proti
vsem lastnikom psov. Njih ljub-
ljence bodo ubili javno na trgu.

Razmahnilo se je mogočno gi-
banje proti naši hegemoniji. De-
žele, ki so nam morale dajati svo-
je surovine in živila in niso imele
niti pravice, da bi jih same prede-
lale ali porabile in so bile dozdev-
no za vse čase določene v to, da
kupujejo zgolj naše izdelke, te de-
žele se sedaj otrešajo evropske in-
dustrijske nadvlade. Že v 19. sto-
letju jim je dalo belo pleme v iz-
venevropskih deželah zgled za to:
Združene države, južnoameriške
republike, britski dominioni so po
vrsti odrasli političnim vajetim
evropske celine; posebno Amerika
se je popolnoma osvobodila in že
dolgo hodi po svojih lastnih potih.
Postala je središče kulturne pri-
vlačnosti, ki se zmagovito kosa z
evropsko konkurenco in podreja
svojemu vplivu angelško govoreče
dominijone vse do Južne Afrike
in Avstralije.

Zlasti pa so se azijski narodi po-
stali z nami prebudili v novo živ-
ljenje in se poslužujejo metod na-
še civilizacije, da bi si pridobili
samostojnost. Po zmedah v 19.
stoletju so prišli k njim v 20. sto-
letju naše ideje, tako da smo da-
nes priče pravemu protisunku k
prerodu. Pred nami nastaja naci-
onalizem, ki ima v prvi vrsti po-
litično ozadje. Kjer je belo pleme
še ohranilo svoj vpliv na oblike
življenja, ni več evropska, mar-
več ameriška civilizacija, po ka-
tere materialnem načrtu se tem-
nopolti narodi organizirajo.

Šele danes spoznavamo gospo-
darski internacionalizem 19. sto-
letja. Svobodna trgovina in me-
dnarodna prometna načela so ozna-
čevala britansko hegemonijo v
svetu. Iz tega je izvirala stalnost,
ki smo jo posled izgnili: finanče,
veljave, gospodarski odnosi in
pogodbeni nastroji so se omajali.
V devetdesetih letih 19. stoletja
si potoval zločnejše kakor 1930.;
potni list, ki je bil takrat skoraj
povsodi popolnoma odveč, zahte-
va danes v mnogih deželah diplo-
matska pogajanja. Svet je dvi-

NOVA KRMARJA SVETA

Znani pariški vseučiliški profe-
sor Andre Siegfried, ki se peča
predvsem s psihologijo narodov, je
razvil pred svojim dijaškim poslu-
šavstvom v visoki politični šoli na-
zorno sliko, kako je Evropa izgubila
svoje prvenstvo in nadvlado
v svetu.

Ko sem bil leta 1897. prvič po-
toval okrog sveta — je začel Siegf-
ried — se mi je zdelo politična,
gospodarska in duševna hegemo-
nija Evrope nekaj naravnega in
trajnega: ni mi prišlo na misel, da
bi kdaj utegnila priti v nevar-
nost ali pa izginiti. Tembolj sem
občutil izpremembo po svetovni
vojni. Ne le, da so drugi deli sve-
ta to hegemonijo zametali, mar-
več je belo pleme samo izgubilo
dobrih del svojega ugleda in ob-
lasti.

Ali je tu še kaj rešiti? Stvar si
moramo predložiti v zgodovinski
zvezi in ne smemo pozabiti, da se-
ga evropska hegemonija samo tri-
do štiri stoletja nazaj in da pred
prerodom — renaissanco — Evro-
pa niti ni bila povsem gospodari-
ca svojega lastnega ozemlja: Ru-
sija, Turčija, Španija, Sredozem-
sko morje so bili pod azijskim
vplivom. Šele po osvojitvi kolonij
se je belo pleme povzpelo nad dru-
ge narode in omogočilo evropski
civilizaciji njen razvoj v svetu. To
se je zgodilo tem laže, ker so isto-
časno zasnula nekatera plemena,
ki so bila preje gospodovala. Na-
stop Evrope na čelo sveta v 16.
stoletju moremo primerjati s pre-
seljevanjem narodov. Razvoj pa
se je popolnoma razmahnil šele v
19. stoletju, ko je industrijska kul-
tura izpremenila naše pojmovanje
o življenju in dala svetu nov ri-
tem. Gospodarstvo je vse življenje
pocnetilo, in sicer so pojmi in na-
čini zapadne in severne Evrope po-
vsodi zmagovito prodirali. Njeni
kapitalisti in tehniški so organi-
ziral izvenevropske dežele in posta-
li njihovi gospodarji in denarni
izkoriščevalci. Blagostanje, ki je
iz tega potekalo za Evropo, ji je
dovoljevalo, da je izpolnila svo-
jo civilizacijo in podvojila svoja
kolonijalna prizadevanja. Z indu-
strijo so prodirle naše vrednote,
naši običaji, doli do obleke, v naj-
daljnje dežele. Postali smo mo-
del za vse zemeljski planet in se
niti zavedali nismo, koliko zav-
ženega smo z dobrim vred prinesli
dozdevno manjvrednim plemenom.
Tako je bilo do prehoda v 20.
stoletje. Poslej se je mnogo iz-
premenilo.

Razmahnilo se je mogočno gi-
banje proti naši hegemoniji. De-
žele, ki so nam morale dajati svo-
je surovine in živila in niso imele
niti pravice, da bi jih same prede-
lale ali porabile in so bile dozdev-
no za vse čase določene v to, da
kupujejo zgolj naše izdelke, te de-
žele se sedaj otrešajo evropske in-
dustrijske nadvlade. Že v 19. sto-
letju jim je dalo belo pleme v iz-
venevropskih deželah zgled za to:
Združene države, južnoameriške
republike, britski dominioni so po
vrsti odrasli političnim vajetim
evropske celine; posebno Amerika
se je popolnoma osvobodila in že
dolgo hodi po svojih lastnih potih.
Postala je središče kulturne pri-
vlačnosti, ki se zmagovito kosa z
evropsko konkurenco in podreja
svojemu vplivu angelško govoreče
dominijone vse do Južne Afrike
in Avstralije.

Zlasti pa so se azijski narodi po-
stali z nami prebudili v novo živ-
ljenje in se poslužujejo metod na-
še civilizacije, da bi si pridobili
samostojnost. Po zmedah v 19.
stoletju so prišli k njim v 20. sto-
letju naše ideje, tako da smo da-
nes priče pravemu protisunku k
prerodu. Pred nami nastaja naci-
onalizem, ki ima v prvi vrsti po-
litično ozadje. Kjer je belo pleme
še ohranilo svoj vpliv na oblike
življenja, ni več evropska, mar-
več ameriška civilizacija, po ka-
tere materialnem načrtu se tem-
nopolti narodi organizirajo.

Šele danes spoznavamo gospo-
darski internacionalizem 19. sto-
letja. Svobodna trgovina in me-
dnarodna prometna načela so ozna-
čevala britansko hegemonijo v
svetu. Iz tega je izvirala stalnost,
ki smo jo posled izgnili: finanče,
veljave, gospodarski odnosi in
pogodbeni nastroji so se omajali.
V devetdesetih letih 19. stoletja
si potoval zločnejše kakor 1930.;
potni list, ki je bil takrat skoraj
povsodi popolnoma odveč, zahte-
va danes v mnogih deželah diplo-
matska pogajanja. Svet je dvi-

Znani pariški vseučiliški profe-
sor Andre Siegfried, ki se peča
predvsem s psihologijo narodov, je
razvil pred svojim dijaškim poslu-
šavstvom v visoki politični šoli na-
zorno sliko, kako je Evropa izgubila
svoje prvenstvo in nadvlado
v svetu.

Ko sem bil leta 1897. prvič po-
toval okrog sveta — je začel Siegf-
ried — se mi je zdelo politična,
gospodarska in duševna hegemo-
nija Evrope nekaj naravnega in
trajnega: ni mi prišlo na misel, da
bi kdaj utegnila priti v nevar-
nost ali pa izginiti. Tembolj sem
občutil izpremembo po svetovni
vojni. Ne le, da so drugi deli sve-
ta to hegemonijo zametali, mar-
več je belo pleme samo izgubilo
dobrih del svojega ugleda in ob-
lasti.

Kakšno ulogo more Evropa v
bodoče še zahtevati v neevropskih
deželah? Navado imamo reči, da
smo prinesli temnopoltim plemenom
duševno in pravno dobro —
kršćanstvo. V resnici in dejanju
pa smo jim prinesli materialisti-
čno silo našega bivanja. To je po-
sebno očito v ameriškem idealu,
ki stremi za socialnim in gmo-
tnim napredkom. Azijski civilizirani
narodi tudi nikakor ne mi-
slijo o nas, da jih pravno preka-
šamo; občudujejo le naš lejavi
odpor proti naravnim silam, kjer
je popolno nasprotje njihovega
lastnega fatalizma. Prometej, ki
je iznašel ogenj, je prava podoba
Evrope. Prinesli smo svetu mogo-
čen ferment: naše dejanje, naš
materializem. Značilno je, kar
opazuje misijonarji, kako pravo
kovratstvo proti kršćanstvu ne pri-
haja od pripadnikov drugih ver,
marveč od nevernih, ki so se zapi-
sali materialnemu idealu in išče-
jo resnice izven veroizpovedanj.

Misel, da si mora človek sam po-
magati in si priboriti boljši polo-
žaj v življenju, je bila pijača, s
katero so posebno Američani oma-
mili svet in pognali tuja plemena
v stremiljenje za uspehom. Ljudje,
ki so bili tisoče let zadovoljni s
svojo usodo, so vzrojili.

Azijski, ki so posneli evropski
zgled zaradi tehnike, ki so se na-
učili mehanizma, se navadili na
udobnost, ki nas pobija današ
našim lastnim orodjem, ki nas v
modernem vrvežu nadkriljujejo
po svoji večji sili — pa nimajo
enega, kar je bistvo Evropejca:
individualizma, stvariteljskega du-
ha, iznajdbe, spoštovanja pred
osebnim elementom na lestevci
vrednosti, ki je višje kakor korist
in uspeh. Niti kitajski niti indij-
ske množice ne poznajo tega spo-
štovanja do duševnega, ki ni vera.
pa je vendar sorodno mistiki in v
zvezi z grško tradicijo in kršćan-
stvom.

Potolkel nas je meč, ki smo ga
bili sami dvignili proti temnopol-
tini plemenom. Doba evropskega
političnega gospodarstva nad drugi-
mi deli sveta je minila; konec go-
spodarske hegemonije ni daleč.
Skušati moramo, da naše posto-
janke v konkurenčnem boju z
vstajajočimi industrijskimi velesil-
mi ohranimo, v kolikor pač mo-
remo. Kajti narodi z nižjimi živ-
ljenskimi zahtevami, kakor n. pr.
Indijci ali Kitajci, delajo ceneje,
in tehnična organizacija Amerike
nadkriljuje našo.

Zavedajmo se svoje duševne
osobine in usmerimo svoja priza-
devanja tako, da ohranimo skup-
no evropsko kulturno dobro. Od
načina, kako bomo v prihodnjih
dvajsetih ali tridesetih letih ute-
leščali Evropo in varovali njen
ugled, je odvisen naš vpliv v
svetu.

Tako je iznenel poziv francos-
kega znanstvenika za mir in spo-
razum med evropskimi narodi.

IZTIRJENO ŽIVLJENJE

Pred nekaj dnevi je prišla du-
najska policija svojvrstnega sle-
parja, ki je pripravil mnogo oseb
ob vse imetje, ki so mu ga zaupale.
19. aprila so imeli v odlični dunaj-
ski četrti nenavaden prizor. Več
detektivov je planilo iz skrite ve-
že na mimoidočega elegantnega
gospoda zrelih let ter mu napove-
dalo aretacijo. Aretirance pa se je
temu poskusu uprl, zaradi česar so
morali detektivji najeti avtomobil,
položiti aretirance vanj ter se od-
peljati z njim na stražnico.

Tam so aretirance legitimirali.
Mož je v 56. letu ter je bil poprej
konjeniški ritmojster. Piše se Ro-
bert vitez v Kohen. Njegovi rodi-
telji so bili ugledni ljudje, eden iz-
med njegovih najbližjih sorodnikov
je bil admiral v bivši avstrogrški
mornarici. Robert Kohen je že imel
opravka z dunajsko policijo. Osmili
so ga bili goljufij zaradi
vse 40.000 šilingov. Sodna obrav-
nava proti njemu je bila določena
za november, toda obtožence je
pred tem rokom izgnil. Nadel si je
lažno ime ter se potikal po Avstriji.
Večinoma je živel v Badnu pri Du-
naju, kjer se je izdal za glavnega
delničarja in ravnatelja nekega
premogovnika. Ker je imel svetski
nastop, ga ni bilo, ki bi bil dvo-
m v njegove besede.

Kohen pa ni slepar sam, mar-
več je imel priganjača v osebi ne-
kega Gaussa, ki mu je iskal žrtev.
Med temi so bili vojni pohabljen-
ci, slugi in celo osebe, ki so si slu-
žile denar z beračenjem na ulici.
Na vsakega, ki je zanj doznal, da
ima kakšen denar, je vrzel svojo
mrežo. Tako so mu šle na limani
ce tudi služkinje in sleparji, ki je
posrečilo sčasoma izvabiti od njih
okoli 100.000 šilingov. Priganjač
Gauss je seveda računl za svoje
vabljenje žrtev masno provizijo,
ki pa mu jo je Kohen rad plače-
val, saj je on itak vse zastoj za-
služil. Kohen so prijeli v trenut-
ku, ko je hotel obiskati svojo ženo.
Pred pravico je svoje prestopke
priznal in zdaj čaka, kakšno kazen
mu bodo naložili za njegova ne-
častna dejanja.

MACDONALD PREVEČ PO-
TUJE

Londonski "Evening Standard"
piše, da je bil ministrski predse-
dnik MacDonald lani 207 dni od-
stoten iz Londona. 74 dni, ko je
beloval, mu ne računajo v ta "do-
pust". Tudi 38 dni, ki jih je po
vladnih opravkih prebil v Parizu,
Ženevi in Lausanni, mu ne šteje-
jo v zlo. List kritizira posebno obil-
no MacDonaldova potovanja po ev-
ropski celini in mu zamerja zlasti
dejstvo, da potuje ministrski pre-
sednik najrajši z letalom. Od leta
1929, ko je prevzel vladno, je Mac-
donald prevozil po zraku nad 15
tisoč km, večinoma na odprtem se-
dežu poleg pilota.

LJENINOVO TRUPLO
RAZPADA

Ruska vlada je zaprla Ljeningov
mavzolej na Rdečem trgu. Stro-
kovnjaki so namreč ugotovili, da
kaže Ljeningovo truplo znake raz-
padanja. Kakor znano, so ga svo-
čas balzamirali in položili v stekle-
no rakev pred Kremljem, da bi ga
hodoile množice gledat. Vsako leto

so obiskali Ljeningov mavzolej na
ta način milijoni ljudi. Začetek
razpadanja Ljeningovega trupla je
bil viden že pred nekaj leti, toda
nihče ni mogel dognati, kaj je ta-
mu vzrok. Zdaj je pozvala moskov-
ska vlada poseben kolegij ruskih
zdravnikov in kemikov, naj dože-
nejo pomanjkljivosti, ki so vzrok
razpadanja mrliča. Ševeda bo ru-
ska vlada skušala storiti vse, da se
proces razpadanja ustavi.

VAŽNO ZA
NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do
kraj imate plačano naročnino.
Prva številka pomeni mesec, dru-
ga dan in tretja pa leto. Zadnje
opomine in račune smo razpo-
slali za Novo leto in ker bi žele-
li, da nam prirahite toliko ne-
potrebne dela in stroškov, za-
to Vas prosimo, da skušate na-
ročno na pravočasno poravnati.
Poslajte jo naravnost nam ali jo
pa pošljite našemu zastopniku
v Vašem kraju ali pa kateremu
izmed zastopnikov, kojih imen
so tiskana z debelimi črkami,
ker so opravičeni obiskati tudi
druge naselbine, kjer je kaj na-
ših rojakov naseljenih.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Laushlin

COLORADO:

Pueblo, Peter Cullig, A. Saffig

Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA:

Indianapolis, Louis Stanich

ILLINOIS:

Aurora, Mary Butcher

Chicago, J. Bevil, J. Lukanich

Cleora, J. Fabian (Chicago, Cleora

in Illinois)

Joliet, Mary Bambich, Joseph Hro-
vat

La Salle, J. Spelich

Mascoutah, Frank Augustin

North Chicago, Jote Zelene

KANSAS:

Glarid, Agnes Moelink

Kansas City, Frank Žagar

MARYLAND:

Kitzmiller, Fr. Vodopivec

Steyer, J. Černe (za Penna.

W. Va. in Md.)

MICHIGAN:

Detroit, Frank Stular

MINNESOTA:

Chisholm, Frank Gouze

Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula

Eveleth, Louis Gouze

Gilbert, Louis Vessel

Hibbing, John Povše

Virginia, Frank Hrvatic

Pri naročilih za več kot \$1.— damo 30% popusta

V SLUČAJU, DA NAM KAKE KNJIGE ZMANJKA, S PRIDRŽUJEMO PRAVICO, POSLATI DRUGE SLIČNE VSEBINE

POUČNE KNJIGE
RAZNE POVESTI IN
ROMANI
PESMI IN POEZIJE

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street, New York

: : ZEMLJEVIDI : :
MOLITVENIKI
: : : IGRE : : :

MOLITVENIKI

SVETA URA
v platno vez. 90
v fino usnje vez. 1.50
v najfinije usnje vez. 1.50
v najfinije usnje trda vez. 1.80

SKRBI ZA DUŠO
v platno vez. 90
v fino usnje vez. 1.50
v najfinije usnje vez. 1.50

RAJSKI GLASOVI
v platno vez. 80
v usnje vez. 1.20
v fino usnje vez. 1.50
v najfinije usnje vez. 1.80

KVIŠKU SRCA
v imitirano usnje vez. 80
v usnje vez. 1.20
v fino usnje vez. 1.50
v najfinije usnje vez. 1.80
vez. 1.50
v bel celuloz vez. 1.20

NEBESA NAŠ DOM
v ponarejeno 1.—
v najfinije usnje vez. 1.50
v najfinije usnje trda vez. 1.80

MARIJA VARIHINJA
fino vez. 2.20
v fino usnje 1.50
v najfinije usnje trda vez. 1.80

Hrvatski molitveniki:

Ujeha Jstanoš, fina vez. 1.—
Slava Bogu, a mir ljudem, fina vez. 1.50
najfinije vez. 1.80
Zvončice nebeski, v platno 50
fina vez. 1.—
Vlentar, najfinije vez. 1.80

Angleški molitveniki:

(za mladino)

Child's Prayerbook
v barvate platnice vezano 30
v bel kost vezano 1.10

Come Unto Me
fino vezano 30

Key of Heaven:
fino vezano 35
v usnje vezano 70
v najfinije usnje vezano 1.20

(ZA ODRASLE)

Key of Heaven:
v celod vezano 1.20
v celod najfinije vez. 1.50
v fino usnje vezano 1.50

Catholic Pocket Manual
v fino usnje vezano 1.30

Ave Maria:
v fino usnje vezano 1.10

POUČNE KNJIGE

Angleško slovensko besilo 2.—

Amerika in Amerikanci (Trunk) 5.—

Angleška služba ali nauk kako se na streže k sv. maši 10

Boj nalezljivim boleznim 75

Četniksko jezero 1.20

Domači živnozdravniki broširano 1.20

Domači vrt 1.20

Govedorja 1.50

Gospodinjstvo 1.20

Jugoslavija (Melik) 1. zvezek 1.50

2. zvezek, 1-2 snopč 1.80

Kletarstvo (Skalkley) 2.—

Kratka srbska gramatika 30

Kratka zgodovina Slovenec, Hrvatov in Srbov 30

Kako se postane državljani Z. D. 25

Kako se postane ameriški državljani 15

Knjiga o dostojnem vedenju 50

Kuhinjska Računica 70

Liberalizem 50

Materija in energija 1.25

Mlada leta dr. Janeza Ev. Kreka 75

Mladencem, 1. zv. 50

II. zv. 50

(Oba skupaj 99 centov)

Michaerle 1.—

Nemško-angleški tolmak 1.40

Nasveti za hišo in dom 1.—

Najboljša slov. kuharica, 608 str. 5.—

lepo vez. (Kallinek) 5.—

Nemščina brez uštelja: 30

1. del 30

2. del 30

Največji splošni leksikon in drugih pism 75

Ojden botan 50

Obitno knjigovodstvo 2.50
Poročništvo, broširano 1.50
Pravila za oliko 65
Politične motnje na alkoholski pozlaci 75
Pravo in revolucija (Pitamic) 30
Predhodniki in idejni utemeljilci ruskega idealizma 1.50
Radio, osnovni pojmi iz Radio tehnike, vezano 2.—
broširano 1.75
Ročni slov. italijanski in italijanski-slovenski slovar 90
Slovenska narodna mladina (obsega 452 strani) 1.50
Spretna kuharica, trdo vezana 1.45
Svetu Pismo stare in nove zaveze, lepo trdo vezano 3.—
Sadno vino 1.50
Sadje v gospodinjstvu 75
Učenik angleškega jezika trdo vez. 1.50
broširano 1.25
Uvod v filozofijo (Veber) 1.50
Veliki slovenski spisovnik: zbirka pisem, listin in vlog za zaščitnike in trgovce 1.25
Veliki vsvetitelj 30
Vseučilna knjizica 50
Zbirka domačih zdravil 60
Zdravilna zelitka 90
Zel in plevel, slovar naravnega zdravilstva 1.50
Zgodovina Umetnosti pri Sloven- cih, Hrvatih in Srbih 1.90
Zdravje mladine 1.25
Zdravje in bolezen v domači hiši, 2 zvezka 1.20
Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slo- vences (Melik) II. zvezek 80
Prorokovalne karte 1.—

1. zvezek 80

2. zvezek 80

3. zvezek 80

4. zvezek 80

5. zvezek 80

6. zvezek 80

7. zvezek 80

8. zvezek 80

9. zvezek 80

10. zvezek 80

11. zvezek 80

12. zvezek 80

13. zvezek 80

14. zvezek 80

15. zvezek 80

16. zvezek 80

17. zvezek 80

18. zvezek 80

19. zvezek 80

20. zvezek 80

21. zvezek 80

22. zvezek 80

23. zvezek 80

24. zvezek 80

25. zvezek 80

26. zvezek 80

27. zvezek 80

28. zvezek 80

29. zvezek 80

30. zvezek 80

31. zvezek 80

32. zvezek 80

33. zvezek 80

34. zvezek 80

35. zvezek 80

36. zvezek 80

37. zvezek 80

38. zvezek 80

39. zvezek 80

40. zvezek 80

41. zvezek 80

42. zvezek 80

43. zvezek 80

44. zvezek 80

45. zvezek 80

46. zvezek 80

47. zvezek 80

48. zvezek 80

49. zvezek 80

50. zvezek 80

51. zvezek 80

52. zvezek 80

53. zvezek 80

54. zvezek 80

55. zvezek 80

56. zvezek 80

57. zvezek 80

58. zvezek 80

59. zvezek 80

60. zvezek 80

61. zvezek 80

62. zvezek 80

63. zvezek 80

64. zvezek 80

65. zvezek 80

66. zvezek 80

67. zvezek 80

68. zvezek 80

69. zvezek 80

70. zvezek 80

71. zvezek 80

72. zvezek 80

73. zvezek 80

74. zvezek 80

75. zvezek 80

76. zvezek 80

77. zvezek 80

78. zvezek 80

79. zvezek 80

80. zvezek 80

81. zvezek 80

82. zvezek 80

83. zvezek 80

84. zvezek 80

85. zvezek 80

86. zvezek 80

87. zvezek 80

88. zvezek 80

89. zvezek 80

90. zvezek 80

91. zvezek 80

92. zvezek 80

93. zvezek 80

94. zvezek 80

95. zvezek 80

96. zvezek 80

97. zvezek 80

98. zvezek 80

99. zvezek 80

100. zvezek 80

101. zvezek 80

102. zvezek 80

103. zvezek 80

104. zvezek 80

105. zvezek 80

106. zvezek 80

107. zvezek 80

108. zvezek 80

109. zvezek 80

110. zvezek 80

111. zvezek 80

112. zvezek 80

113. zvezek 80

114. zvezek 80

115. zvezek 80

116. zvezek 80

117. zvezek 80

118. zvezek 80

119. zvezek 80

120. zvezek 80

121. zvezek 80

122. zvezek 80

123. zvezek 80

124. zvezek 80

125. zvezek 80

126. zvezek 80

127. zvezek 80

128. zvezek 80

129. zvezek 80

130. zvezek 80

131. zvezek 80

132. zvezek 80

133. zvezek 80

134. zvezek 80

135. zvezek 80

136. zvezek 80

137. zvezek 80

138. zvezek 80

139. zvezek 80

140. zvezek 80

141. zvezek 80

142. zvezek 80

143. zvezek 80

144. zvezek 80

145. zvezek 80

146. zvezek 80

147. zvezek 80

148. zvezek 80

149. zvezek 80

150. zvezek 80

151. zvezek 80

152. zvezek 80

153. zvezek 80

154. zvezek 80

155. zvezek 80

156. zvezek 80

157. zvezek 80

158. zvezek 80

159. zvezek 80

160. zvezek 80

161. zvezek 80

162. zvezek 80

163. zvezek 80

164. zvezek 80

165. zvezek 80

166. zvezek 80

167. zvezek 80

168. zvezek 80

169. zvezek 80

170. zvezek 80

171. zvezek 80

172. zvezek 80

173. zvezek 80

KRATKA DNEVNA ZGODBA

OTON ŽUPANČIČ:

MATERINSTVO

Kadar se zatopiš v materinstvo, si nenadoma v kraljestvu najresničnejše realnosti in hkrati v kraljestvu najskrivnostnejših sanj. V samem bojem toku in ob vrvaščem izvihu stvari, tam kjer se snuje človeška usoda in bodočnost naroda in sveta. Vsi naši posli, ki niso usmerjeni v bodočnost, so jalovo prizadevanje ali prazna igra, zakaj vse je nagajeno kakor ločje za tokom, ki hiti v bodočnost. Materinstvo, vsa materina misel in skrb, vse njeno delo je samo delo in skrb za bodočnost. Mati, sklonjena nad zibko — to je človeštvo, sklonjeno nad svojo usodo. Taka svetost je v tem materinem delu, da pred njim razorožena obstrani kritika, in enimzin ali obup, ki more prokleti ljubeč in ženo, žensko in moža, svet in Boga — pred materjo se ustavi s svetim strahom in spoštovanjem kakor pred nedotakljivim čedom.

Mati in dete. Ni ga objema tako tesnega, kakor je objemala mati svoje nerojene: ne z rokami, medli in utrujenosti, — z vso notrino svojega telesa, z vsem svojim toplim in krvavim jedrom — ga je poljubljala in objemala in prežemala devet mesecev, polila ga dobesedno s svojo krvjo, v nji, sredi nje, iz nje je raslo, dokler se ni ločilo od nje. Ali se je res ločilo? Da, giblje se po svoje, ne zajema več iz nje, hodi svojo pota — in vendar, jaz sem doživel in videl tole. Bil je deseti brat, z nemirom v sreči, ki ga je gnil po svetu, da je izginil za leta in leta brez sledu in tira. In nazadnje pride glas, da je deseti brat v Hamburgu umrl. Žalost in hči, tudi za njim, ki je pozabil dan in družino, pretrgal vse zveze in brodil in brodil bogveidi kod, bogveidi kako. Oče in brat žalujeta, a se sčasoma spravita s tem, kar se ne da predgugati. Ne tako mati. Kadar se vrne oče, kadar se vrne sin, kadar se najde mati v solzah — in vedno in vedno: "Ne, ni umrl, oglasil se bo, jaz čutim, da ni umrl!" Očeta in sina vznemirja ta materina kljubota in trmoglavost, s katero se brani priznati resnico, pa bodi še tako bridka. Mati jo. Življenje hoče svojo pravico, najljubša žalost mora uplahniti v bledejši, blag spomin. Z neprestano mislijo na preteklost — in vsak, tudi najdražji mladi je preteklost — ni mogoče živeti in vršiti poslov, ki jih zahteva življenje od tebe. Žalovata sta, saj žalujeta, a premagala sta in ne moreta prenašati večne navzočnosti mrtvega, ki se vrača v materinih besedah v hišo, ves njun možki zdravi nagon se upira priklesanju na eno točko v življenju, preko katere moraš, ako hočeš svobodo, no dihati in delati in se ohraniti. Ali glejte: pride drugi glas: "Živ!" — In res je živel, in mati je to kljub pismu čutila, vedela je s svojim srecem resnice preko vsega pričevanja in vse verjetnosti. To sem doživel in presunjen vem, da materina skupnost z otrokom ni prežena vse življenje. Misterij? Dejstvo. In ko sem doživel in videl to, mi je bilo popolnoma jasno, da je pisala gospa de Sevigne svoji daleč omoženi hčeri: "Hčerka, hčerka, kaj je to, mene bole tvoje prsi!" In res je bila tačas njena hči hudo bolna na pljučih.

Kdo razen nje — matere — bi presenjal vse tiste sanje, ki jih je presenjala mati, ko je nosila dete v sebi? Kdo bi izmeril vse njeno hrepenenje? Kdo bi izpel vse tiste pesmi, ki jih je prepevala njena duša, ko ga je dojila in zibala, pestovala, spremljala nju prvi potoglavi korak, prvi poskus v samostojnost? Vse svet nima bogastva in zakladov, da bi mogel nresničiti na enem samem človeku, kar mu je prišlo in prisodila mati. Ah ne, Ta prvorojenec, ki mu je ona prisodila hišo in grunt in lepo in bogato domačo nevesto — moral bo po svetu, v zadušno tovarno, v vročo fužino, v rudnik; ta drugi krolasec naj bi bil gospod in jedel bel kruh — kaj bo iz njega? Izpržen študent, zapit pisar, potikal se bo v oguljeni suknji po beznicah, in oni tretji, najznejši, — taval

bo in zataval v bedo in greh in zločin, nečast bo prinesel hiši in vasi. In ne bo našel ocesa, ki bi ga hotelo poznati, ne roke, ki bi segla v njegovo — a v zadnji zapuščeni, v poslednjem obupu mu bo zasvetila tolažba in luč, da je nekje le še odpuščanje zunaj in milost in blagoslov — pri nji. — Ne, svet nima bogastva in zakladov, da bi materino sanje nresničil, a tudi nima moči, da bi jih uničil. Ali niso vse pesmi naših pesnikov daljni odmevi tistih pesmi, ki mu je je prepevala mati, ali niso slike naših slikarjev, kipi naših kiparjev daljni odsev in medel posnetek tistih sanj, ki jih je bočila njena domišljija nad zibko, tistih podob, s katerimi je obljubovala dneve in noči svojemu otroku? Kdo ve, kaj se pretaka v tistih trajnih trenutkih iz oči v oči, iz duše v dušo, iz bitja v bitje? Ali niso naporni iskalec novih oblik na svetu, prizadevanja junških preoblikovalcev, borbe upornikov za nov red med ljudmi — ali niso poskus, udejstvovati na zemlji vsaj majhen del tega, kar je ljubeče materino srce prisodilo svojemu neboljčniku, ko se je sklanjala nad zibko? Dale so nam matere Prešerne, Kree in Cankarje, dale nam bodo novih, morda večjih moči.

Materin strah, njeno trpljenje, njene skrbi in bolečine — vse velja otroku, zato jih sprejema vdano in ponižno kakor zrak in luč, kakor nekaj, kar je zvezano z bitjem na zemlji: da je mogoče, bi rada pre-

zela še večjo mero, še bridkejšo kupo, zanj, za dete, za bodočnost. In prav je, da prazujemo materinski dan v dobi, ko se bude v naravi mlade klice, ko vse živo brsti in vse sili v svet, zakaj v materah pozdravljamo nežno evetje človeškega mesa in duha, ki je priklilo iz njih in vse še nerojeno človeštvo bodočih dni.

Člani ekspedicije so se malo prestrašeni spogledali, ko so slišali to kletev, lord Carnarvon pa se je nasmehnil in prižgal žveplenko, da bi si v njenem soju ogledal drugo alabasterno vazo, ki je bila tako čudovito fino izdelana, da je plamen sijal skozi njo. Lord je poduhal in dejal, da diši kakor po rožah, kar je ugotovil potem tudi Terris. Čudovito je bilo, kako je mogla posoda polnih 3700 let ohraniti te vonji. Lord Carnarvon je hotel uganiti vzrok vonja in je segel z roko v vazo. V naslednjem trenutku jo je izvelkel z bolečim vzlikom iz nje. Na kazalen je bilo nekoliko kapljic krvi. Lord je ranico izsasal in se ni brigal več za to. Tudi Terris je vtaknil previdno roko v vazo in je začutil na njenem dnu kakor izle tenke konice.

Tri tedne po tem dogodku je lord Carnarvon umrl, v naslednjih treh tednih pa je umrlo nič manj nego 15 drugih članov ekspedicije. — Ljudstvo je govorilo, da jih je zadel faranova kletev in to mnenje je prešlo potem v svetovno javnost. Po tem, kar pripoveduje Terris, ni nobenega razloga, da bi v njegove besede dvonili, pa je stvar malo drugačna. Stari Egipčani se niso zadovoljili samo z besedami kletvij, temveč so skrbeli tudi z drugimi sredstvi, da ne bi nihče brez kazni motil grobnega miru njihovih vladarjev. Lord Carnarvon se je bržkone zastrupil pri dotiku bodočih konic v alabasterni vazi.

Pisatelj Janko Kač je v svojem letošnjem romanu "Grunt" prišel za najbolj domačo in mogoče tudi najbolj poznano snov. Izbral si je kmečki rod nekje v Savinjski dolini, tam kjer devica Marija prične z obiranjem hmelja. Ni to roman, v katerem se razvijajo močni karakterji. Značaji so res kreme niti, toda predstavljajo zgolj tipe, kakršne je rodila in oblikovala zemlja, na katero so navezani z življenjem in smrtjo. To je povest o grudi, o gruntu, ki je več kot pol stoletja vezal na se Kolenčev rod, potomec puntarja Adama Kolenca, dokler ni ta rod z vojno malone izumrl ter ga je nadomestilo precej nove seme.

Povest začne v zgodnjih devetdesetih letih, pisatelj pa mimogrede seže še nazaj v dobo celjskih grofov, ko se je ustanovil Kolenčev grunt ter začel razvijati svojo tradicijo. Marija in Polona gospodarita. Sin Tona, že 40 let star, se je spečal z Talantovo kuharico v Celju. Jeziki šempavelske doline ga opetajo, Tona in kuharica pri Balantu se tožarita. Polona je užaljena radi sramote. Marija pa modroje in izmodrjuje tako, da je vsem prav. Tona se oženi z An-

matere ter poveljuje materinstvo. Pomen materinskega dne je, da priznamo tudi materam, kar je njihovega, ter da skušamo popraviti največje krivice. Na ta dan mora prodrati spoznanje, da so doslej matere le dajale, se žrtvovale brez priznanja, da so žrtvovale največ in najmanj odločile v življenju. Nihče jih ni vprašal v svetovni vojni, če sme poslati njihove sinove v vojno vihar, nihče jim ni celil dan, ki jih ne morejo nikdar preholeti, nihče tolažil in jim ne priznal prvenstvene pravice do lastnih rok.

Matere so vedno tiho trpele, vse so vedno prenašale, da nikdar nihče ni vedel za njihovo trpljenje, nihče jim ni nudil zaščite ter so jim vedno odrekli vse pravice, razen, da smejo roditi. Rodile so otroke za druge. Kakor da plačujejo s tem življenju samo obvezen davek. Češče niso smele niti vzgajati svojih otrok, ali so jih pa vzgajale, kakor so želeli drugi, po načelih, ki so jim jih vtepal v mladosti.

Da je materinstvo svetost, je že stara — fraza. Kajti svetost bi bila tedaj, če bi ljudje priznavali to tudi v praksi. Dokler je pa materam dovoljeno le roditi, ne da bi bile vsaj primitivno zaščitene, je materinstvo v praksi samo — "kazen za greh". Dekle, ki obeta postati mati, gledamo z oči moralistov zviška. Pravimo, da je "padlo". Toda materinstvo mora biti svetost. Novorojenček, ki ga rodi "padla" mati, ne nosi na sebi znamenja "greha", človeško bitje je, enako vsem ostalim. "Padla" matere pa rode češče skrivaj, postanejo detomorilke in skrbi za vsakdanji kruh. Takšne revne mlade matere mečejo iz služb in seveda celo zaradi morale! Nezaščitene so in jih smatrajo, seve, za "manjvredne", razorjalna bitja.

In koliko je revnih zakonskih mater. Greh bi bil, če bi ne imele otrok. Greh pa ni, da propadajo otroci in starši v najhujši bedi. So tudi matere, ki žive od miloščine. Žive iz dneva v dan s kopicami otrok in nihče niti ne ve za nje.

Kdo more potem takem trdit, da je materinstvo priznано za svetost? Saj se še ne zavedamo, da je prav tako zločin kakor umor, če dopuščamo počasnou umiranje. In kdor more tajiti, da nešteto otrok umre zaradi bede in slabih higijskih razmer? Ni samo svetost izpolnjevati prirodni zakon, temveč bi morali biti tudi sveti pogoji tega izpolnjevanja. Mati bi morala biti zaščitena, na materinstvo priznано kot resnizna življenjska naloga, otrokom pa zajamčena življenjska eksistencija.

Sicer so besede o svetosti materinstva prazne. Ljubezen in spoštovanje do mater sta brez pomena, če se ne zavzamemo za njihove pravice. Lepe besede so prepoceni, da bi lahko z njimi poplačali ogromne žrtve mater, da bi popravili neštete krivice, s katerimi jih nagravljamo za to, da so nam dale življenje.

Materinski dan je torej memento, da se drzujemo ter zavemo, kaj smo dolžni materam in vsej človeški družbi. Naša kultura se bo pokazala v tem, kako se bomo oddolžili njim, ki se žrtvujejo zaradi bodočega življenja, ki izvršujejo najsvetejši prirodni zakon. Saj smo dolžni spoštovati in ljubiti matere ne le zato, ker so nam dale življenje, temveč zaradi človeštva sploh; če bomo priznali materinstvo tudi v praksi za svetost in če bomo zaščitili matere, se bo to odrazilo tudi v vse človeški družbi, kajti matere so prave nosilke življenja.

Velicina pisatelja se izraža v intinosti pripovedovanja, realnih opisih kmečkih vižarjev, pravil in vraz, govorice v srenji, domačih praznikov, svatovanj, pogrebov, družinskih sporov in vsega, kar je svojestveno pri opisu ljudi na grudi. Dogodki se lepo razvijajo, vsi usmerjeni od grunta in za grunt, ki ne pomeni več samo zemlje, temveč tudi delo, preteklost in bodočnost rodov. Nova pravica prihaja na dan, vse njene strani so naslikane. Ni pa pisatelj Kač postal paralela Cankarjevemu "Hlapcu Jerneju". "Grunt" je nekaj prežer Jernejevih idej o pravici.

Slovenske čitatelje v Ameriki mora knjiga "Grunt" posebno zanimati. Osvečuje nam spomine na slovensko življenje. Poglavlja iz vojne dobe so umetniško mogoče manj vredna, ker služijo bolj kot kronika dogodkov in poleg tega zaostajajo po splošni intinosti, ki diči delo, vendar pa morajo čitatelje v tujini zanimati ravno toliko, ako ne še bolj.

A. Kobal.

TUTANKAMNOVA KLETEV

V pariškem ameriškemu klubu je imel Tom Terris, član znamenite ekspedicije lorda Carnarvona, predavanje, v katerem je navedel svojevrstno pojasnilo za skrivnostno smrt, ki je zadel lorda Carnarvona in 7 drugih članov ekspedicije po odkritju Tutankamnovega groba.

Terris pripoveduje, da je bil navzoč, ko sta Konrad Carter in Carnarvon, smrtno blede od razburjenja stopila po 17 letih brezuspešnega iskanja prvi v popolno staroegiptsko kraljevsko grobnico. — Med drugimi stvarmi, ki so jih našli v njej, je bila tudi alabasterna vaza, na kateri so odkrili naslednji napis: "S hitrimi peruti naj mrt doleti vsakogar, ki bi z zločinsko roko ropal v faraonovem grobu."

Člani ekspedicije so se malo prestrašeni spogledali, ko so slišali to kletev, lord Carnarvon pa se je nasmehnil in prižgal žveplenko, da bi si v njenem soju ogledal drugo alabasterno vazo, ki je bila tako čudovito fino izdelana, da je plamen sijal skozi njo. Lord je poduhal in dejal, da diši kakor po rožah, kar je ugotovil potem tudi Terris. Čudovito je bilo, kako je mogla posoda polnih 3700 let ohraniti te vonji. Lord Carnarvon je hotel uganiti vzrok vonja in je segel z roko v vazo. V naslednjem trenutku jo je izvelkel z bolečim vzlikom iz nje. Na kazalen je bilo nekoliko kapljic krvi. Lord je ranico izsasal in se ni brigal več za to. Tudi Terris je vtaknil previdno roko v vazo in je začutil na njenem dnu kakor izle tenke konice.

Tri tedne po tem dogodku je lord Carnarvon umrl, v naslednjih treh tednih pa je umrlo nič manj nego 15 drugih članov ekspedicije. — Ljudstvo je govorilo, da jih je zadel faranova kletev in to mnenje je prešlo potem v svetovno javnost. Po tem, kar pripoveduje Terris, ni nobenega razloga, da bi v njegove besede dvonili, pa je stvar malo drugačna. Stari Egipčani se niso zadovoljili samo z besedami kletvij, temveč so skrbeli tudi z drugimi sredstvi, da ne bi nihče brez kazni motil grobnega miru njihovih vladarjev. Lord Carnarvon se je bržkone zastrupil pri dotiku bodočih konic v alabasterni vazi.

VODNIKOVE KNJIGE

za leto 1934

lahko že sedaj naročite. — Pošljite nam \$1.

in knjige Vam bodo poslanc naravno na dom.

Naročila sprejema:

"GLASNARODA"
216 W. 18th Street
New York, N. Y.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vse naše dolgotrajne skuznje Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodiš prošnje za povratna dovoljenja, polna liste, vizeje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržičljani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljanje Vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

"Glas Naroda"
216 West 18th Street
New York, N. Y.

JANKO KAČ: GRUNT

S slovensko književnostjo se je po vojni zgodilo približno isto kot s književnostjo vseh evropskih dežel: obogatila je povsod z novimi idejami in toliki meri, da obilice vtisov ni mogla absorbirati. Pripovedovalce je zmotilo bogastvo stvarine, kajti nobena pisateljska mera ni dovolj velika in pregledna, da bi mogla sprejeti vse vse bogastvo novih človeških doživitev. Onesposobila pa je pisatelje tudi modernistična šola, ki je nastala desetletja pred vojno. Takozvana francoska dekadencija v literaturi sicer še ne pomenja razpadanja, prav gotovo pa predstavlja iskanje novih oblik. Ampak za pripovedovalca povojnih let, ko je potrebno, da se v slovestvo beleži sodobnost, dekadencija res pomenja zastoj. Za pripovedovalca vojnih odisej je potrebna jeklena razboritost. Brez umrjenega ravnotežja je dobra povojna novela nemogoča. Pisatelj, ki ne zna kontrolirati svojih čustev, ne bo uspel s pripovedovanjem, ki ga kot sodobnika kliče. Če je snov blodnja, pripovedovanje te snovi ne sme biti. Čitatelj se mogoče čudi Baudelairevim blodnjam, mogoče z zanimanjem čita fantazijske razbojele duha pisatelja, toda po prečitavanju se mu bo sililo vprašanje, kaj je sploh zrno, kaj je smisel subjektivnega izražanja, kje so trdna tla, da se more sam, kot vsak drug čitatelj, postaviti na nje in slediti fantazijskim umetnika, ko se v mraku porajajo in razblinjajo kot neotipne nočne senice. O splošnosti doživljanja pri takih dekadencijskih spisih sploh ni govora. Čustva posameznika imajo vrednost za celoto samo takrat, kadar se dajo posplošiti.

Vojna je Slovincem pustila cel niz romanov, ki pa nikomur ne puščajo vtisa o veličini sodobne solvenske novele, kakor tudi pozicija gre čedalje bolj v mrtvilo. Ideja se težko izluči iz preobilice vtisov; nobena šola ji ne more pomagati. Priprostost in razumevanje pripovedovanja vredne snovi bo mogoče šele doprinesla to ter bo ustvarila svojo literarno šolo. Tudi šola pa ni sposobna obdelati domač snov.

Pisatelj Janko Kač je v svojem letošnjem romanu "Grunt" prišel za najbolj domačo in mogoče tudi najbolj poznano snov. Izbral si je kmečki rod nekje v Savinjski dolini, tam kjer devica Marija prične z obiranjem hmelja. Ni to roman, v katerem se razvijajo močni karakterji. Značaji so res kreme niti, toda predstavljajo zgolj tipe, kakršne je rodila in oblikovala zemlja, na katero so navezani z življenjem in smrtjo. To je povest o grudi, o gruntu, ki je več kot pol stoletja vezal na se Kolenčev rod, potomec puntarja Adama Kolenca, dokler ni ta rod z vojno malone izumrl ter ga je nadomestilo precej nove seme.

Povest začne v zgodnjih devetdesetih letih, pisatelj pa mimogrede seže še nazaj v dobo celjskih grofov, ko se je ustanovil Kolenčev grunt ter začel razvijati svojo tradicijo. Marija in Polona gospodarita. Sin Tona, že 40 let star, se je spečal z Talantovo kuharico v Celju. Jeziki šempavelske doline ga opetajo, Tona in kuharica pri Balantu se tožarita. Polona je užaljena radi sramote. Marija pa modroje in izmodrjuje tako, da je vsem prav. Tona se oženi z An-

matere ter poveljuje materinstvo. Pomen materinskega dne je, da priznamo tudi materam, kar je njihovega, ter da skušamo popraviti največje krivice. Na ta dan mora prodrati spoznanje, da so doslej matere le dajale, se žrtvovale brez priznanja, da so žrtvovale največ in najmanj odločile v življenju. Nihče jih ni vprašal v svetovni vojni, če sme poslati njihove sinove v vojno vihar, nihče jim ni celil dan, ki jih ne morejo nikdar preholeti, nihče tolažil in jim ne priznal prvenstvene pravice do lastnih rok.

Matere so vedno tiho trpele, vse so vedno prenašale, da nikdar nihče ni vedel za njihovo trpljenje, nihče jim ni nudil zaščite ter so jim vedno odrekli vse pravice, razen, da smejo roditi. Rodile so otroke za druge. Kakor da plačujejo s tem življenju samo obvezen davek. Češče niso smele niti vzgajati svojih otrok, ali so jih pa vzgajale, kakor so želeli drugi, po načelih, ki so jim jih vtepal v mladosti.

Da je materinstvo svetost, je že stara — fraza. Kajti svetost bi bila tedaj, če bi ljudje priznavali to tudi v praksi. Dokler je pa materam dovoljeno le roditi, ne da bi bile vsaj primitivno zaščitene, je materinstvo v praksi samo — "kazen za greh". Dekle, ki obeta postati mati, gledamo z oči moralistov zviška. Pravimo, da je "padlo". Toda materinstvo mora biti svetost. Novorojenček, ki ga rodi "padla" mati, ne nosi na sebi znamenja "greha", človeško bitje je, enako vsem ostalim. "Padla" matere pa rode češče skrivaj, postanejo detomorilke in skrbi za vsakdanji kruh. Takšne revne mlade matere mečejo iz služb in seveda celo zaradi morale! Nezaščitene so in jih smatrajo, seve, za "manjvredne", razorjalna bitja.

In koliko je revnih zakonskih mater. Greh bi bil, če bi ne imele otrok. Greh pa ni, da propadajo otroci in starši v najhujši bedi. So tudi matere, ki žive od miloščine. Žive iz dneva v dan s kopicami otrok in nihče niti ne ve za nje.

Kdo more potem takem trdit, da je materinstvo priznано za svetost? Saj se še ne zavedamo, da je prav tako zločin kakor umor, če dopuščamo počasnou umiranje. In kdor more tajiti, da nešteto otrok umre zaradi bede in slabih higijskih razmer? Ni samo svetost izpolnjevati prirodni zakon, temveč bi morali biti tudi sveti pogoji tega izpolnjevanja. Mati bi morala biti zaščitena, na materinstvo priznано kot resnizna življenjska naloga, otrokom pa zajamčena življenjska eksistencija.

Sicer so besede o svetosti materinstva prazne. Ljubezen in spoštovanje do mater sta brez pomena, če se ne zavzamemo za njihove pravice. Lepe besede so prepoceni, da bi lahko z njimi poplačali ogromne žrtve mater, da bi popravili neštete krivice, s katerimi jih nagravljamo za to, da so nam dale življenje.

Velicina pisatelja se izraža v intinosti pripovedovanja, realnih opisih kmečkih vižarjev, pravil in vraz, govorice v srenji, domačih praznikov, svatovanj, pogrebov, družinskih sporov in vsega, kar je svojestveno pri opisu ljudi na grudi. Dogodki se lepo razvijajo, vsi usmerjeni od grunta in za grunt, ki ne pomeni več samo zemlje, temveč tudi delo, preteklost in bodočnost rodov. Nova pravica prihaja na dan, vse njene strani so naslikane. Ni pa pisatelj Kač postal paralela Cankarjevemu "Hlapcu Jerneju". "Grunt" je nekaj prežer Jernejevih idej o pravici.

Slovenske čitatelje v Ameriki mora knjiga "Grunt" posebno zanimati. Osvečuje nam spomine na slovensko življenje. Poglavlja iz vojne dobe so umetniško mogoče manj vredna, ker služijo bolj kot kronika dogodkov in poleg tega zaostajajo po splošni intinosti, ki diči delo, vendar pa morajo čitatelje v tujini zanimati ravno toliko, ako ne še bolj.

A. Kobal.

MATERINSKI DAN

Ko ti je že vsako čustvo zagrejeno do slehernega, ti ostane spomin na mater še vedno lep, materina ljubezen svetla in vedno živiva vse je minljivo, samo mati bo imela v človeškem sreču vedno oltar.

Vsako leto posvečamo materam dan. Z lepimi in visokimi besedami se jim hočemo oddolžiti. Toda naše čaščenje mater je prečesče le prazen videz. Takšen materinski dan sam na sebi nič ne pomeni, če ga praznujemo zaradi tega, da vse ostale dni lahko zopet pozabljam matere.

Pomen materinskega dne je globlji. Ne gre le zato, da proslavljamo

zovo Miceko. Težko mu je, toda grunt ga veže na se. Kaj bi dekla na gruntu! Fantka pa vzame k sebi, ko bo shodil ter ga odplačana nezakonska mati odstavi. Tako se zgodi. Tona vzame Miceko in s Tončkom raste samo eno leto mlajši zakonski sin Janez. Življenje poteka skozi celo pokolenje. Tri leta manj kot sto let star gruntar Matija še vedno ne umrje, ubije ga vseh v hlevu. Polona gre še leta za njim. Gospodinja Mica, ki je sicer pristala na sprejem Tončka v družino, tujega še vedno po strani gleda: Janez ima povsod prednost. Med polbratoma pa se razvije prava bratska ljubezen, ki se preizkusi posebno pri Nežiki, katera pa ima samo Tončka rada.

Vojna preseka mirno življenje na gruntu. Tonček, ponosen topničar, pride v rusko ujetništvo, točno poročila pa povedo, da je padel. Maše se berejo za njega. Nežika tuguje, gruntarji zmajajo in osrečijo z njo Janeza, ki je še doma, pa mora po par mesecih na laško fronto. Tu shira ter po dolgih letih muk ter bolnišnice ga pošljejo domov umret. Spočne pa se vendar še nov potomec, o čemur vdova Mica nič ne ve. Razburja jo poročila, da je Tonček še živ. Po dolgih letih je spet prišlo pismo iz Rusije (dve drugi prejšnji pismi sta mu bili presteženi med svojci). To mater, Mico spravlja v obupno togotu. Da bi tuje seme dobilo njen grunt! V opravčevanju svojih gruntarskih pravic se loti skrajnega sredstva: arzenika za podgane nasrže snahi Nežiki. Le zdrava narava reši mlado gospodinjo, splavljen pa je edini potomec Kolenčev. V sodni dvorani mati Mica v zagovarjanjem svojih pravic preseneča sodnike. Kmetje jo razumejo. Toda odkrije, da je s strupom pokončila svoj zarod, konča tudi njo v blaznici. Tonček se pa vrne iz Rusije in začne se novo življenje, ki se po vojnih grozotah na novo razvija v mirnem toku današnjega dne.

Kakor so dogodki nenavadni, se vendar vse razvija pod silno tradicijo gruntarskega življenja. Najbolj elementarno življenje postaja v novi luči veličastno. Mojsterstvo pero pisateljevo, ki pozna izraz in najbolj globoko čut na zemljo vezanega človeka, posredno prinese to veličastje na dan.

Pri izražanju in opisovanju pisatelj dovoli veliko prostosti. Ne vpraša, če je beseda slovnična in slovenska, le gruntarska mora biti. V tem je smisel, ki da čuti, da se pisatelj še sam poslužuje gesla, katerega je zapisal na prvo stran: — Prvo je grunt, za njim denar. Potem pridejo postavbe. Bog pa je zadnji.

Velicina pisatelja se izraža v intinosti pripovedovanja, realnih opisih kmečkih vižarjev, pravil in vraz, govorice v srenji, domačih praznikov, svatovanj, pogrebov, družinskih sporov in vsega, kar je svojestveno pri opisu ljudi na grudi. Dogodki se lepo razvijajo, vsi usmerjeni od grunta in za grunt, ki ne pomeni več samo zemlje, temveč tudi delo, preteklost in bodočnost rodov. Nova pravica prihaja na dan, vse njene strani so naslikane. Ni pa pisatelj Kač postal paralela Cankarjevemu "Hlapcu Jerneju". "Grunt" je nekaj prežer Jernejevih idej o pravici.

Slovenske čitatelje v Ameriki mora knjiga "Grunt" posebno zanimati. Osvečuje nam spomine na slovensko življenje. Poglavlja iz vojne dobe so umetniško mogoče manj vredna, ker služijo bolj kot kronika dogodkov in poleg tega zaostajajo po splošni intinosti, ki diči delo, vendar pa morajo čitatelje v tujini zanimati ravno toliko, ako ne še bolj.

A. Kobal.

matere ter poveljuje materinstvo. Pomen materinskega dne je, da priznamo tudi materam, kar je njihovega, ter da skušamo popraviti največje krivice. Na ta dan mora prodrati spoznanje, da so doslej matere le dajale, se žrtvovale brez priznanja, da so žrtvovale največ in najmanj odločile v življenju. Nihče jih ni vprašal v svetovni vojni, če sme poslati njihove sinove v vojno vihar, nihče jim ni celil dan, ki jih ne morejo nikdar preholeti, nihče tolažil in jim ne priznal prvenstvene pravice do lastnih rok.

Matere so vedno tiho trpele, vse so vedno prenašale, da nikdar nihče ni vedel za njihovo trpljenje, nihče jim ni nudil zaščite ter so jim vedno odrekli vse pravice, razen, da smejo roditi. Rodile so otroke za druge. Kakor da plačujejo s tem življenju samo obvezen davek. Češče niso smele niti vzgajati svojih otrok, ali so jih pa vzgajale, kakor so želeli drugi, po načelih, ki so jim jih vtepal v mladosti.

Da je materinstvo svetost, je že stara — fraza. Kajti svetost bi bila tedaj, če bi ljudje priznavali to tudi v praksi. Dokler je pa materam dovoljeno le roditi, ne da bi bile vsaj primitivno zaščitene, je materinstvo v praksi samo — "kazen za greh". Dekle, ki obeta postati mati, gledamo z oči moralistov zviška. Pravimo, da je "padlo". Toda materinstvo mora biti svetost. Novorojenček, ki ga rodi "padla" mati, ne nosi na sebi znamenja "greha", človeško bitje je, enako vsem ostalim. "Padla" matere pa rode češče skrivaj, postanejo detomorilke in skrbi za vsakdanji kruh. Takšne revne mlade matere mečejo iz služb in seveda celo zaradi morale! Nezaščitene so in jih smatrajo, seve, za "manjvredne", razorjalna bitja.

In koliko je revnih zakonskih mater. Greh bi bil, če bi ne imele otrok. Greh pa ni, da propadajo otroci in starši v najhujši bedi. So tudi matere, ki žive od miloščine. Žive iz dneva v dan s kopicami otrok in nihče niti ne ve za nje.

Kdo more potem takem trdit, da je materinstvo priznано za svetost? Saj se še ne zavedamo, da je prav tako zločin kakor umor, če dopuščamo počasnou umiranje. In kdor more tajiti, da nešteto otrok umre zaradi bede in slabih higijskih razmer? Ni samo svetost izpolnjevati prirodni zakon, temveč bi morali biti tudi sveti pogoji tega izpolnjevanja. Mati bi morala biti zaščitena, na materinstvo priznано kot resnizna življenjska naloga, otrokom pa zajamčena življenjska eksistencija.

Sicer so besede o svetosti materinstva prazne. Ljubezen in spoštovanje do mater sta brez pomena, če se ne zavzamemo za njihove pravice. Lepe besede so prepoceni, da bi lahko z njimi poplačali ogromne žrtve mater, da bi popravili neštete krivice, s katerimi jih nagravljamo za to, da so nam dale življenje.

Materinski dan je torej memento, da se drzujemo ter zavemo, kaj smo dolžni materam in vsej človeški družbi. Naša kultura se bo pokazala v tem, kako se bomo oddolžili njim, ki se žrtvujejo zaradi bodo

DEDSČINA

ROMAN
IZ
ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

16

— Motiš se, stric Artur; dr. Bernd starega očeta ni prav nič nadlegoval. Jaz sam sem smatral za svojo dolžnost, da sem ga brez vednosti dr. Bernd obvestil o tej iznajdbi in stari oče se je takoj za njo tako zelo zanimal, da je naprosil dr. Bernd, da mu o tem poroča. Sam tega gotovo ne bil storil, da bi očeta v njegovi boleznih mučil s takimi stvarmi.

Artur Mertens se resno obrne k Henrik.

— Dragi mladenič, ne vem, da bi te bil prosil, da mi o tem govoriš, za to prepusti to dr. Berndu.

Henrik se ugrizne v ustnice, toda molči, medtem ko mladi inženir mirno in odločno reče: — Besedam gospoda Henrika nimam ničesar pridati, gospod ravnatelj.

— Ravno zaradi tega sem prišel sem, da mi razložite svojo iznajdbo. Sicer je moj tast pripravljen, kot mi je sam rekel, da kupi to iznajdbo, toda prosil me je, da naj še jaz prej povem svojo sodbo.

— Ti lažeš, da sam sebi verjameš, — si misli Henrik. Dobro je vedel, da njegov stari oče Artur zelo spoštuje kot trgovca, toda v tehničnih vprašanjih mu ni prisojal niti najmanjše sposobnosti. Tudi dr. Bernd si ni mogel misliti, da bi se pri nakupu iznajdbe oziral na Mertensovo mnenje in sodbo, toda to misel je prihranil za sebe.

— Ako želite, vam bom iznajdbo razložil na način, da jo more razumeti tudi neveščak.

Mertens se hudeje nad tem odgovorom. Mladi inženir mu je, kot že mnogokrat poprej, kazal premalo podložnosti in to ga je znova raztogotilo. Težko mu je bilo misliti na to, da bo ta mladi in naduti dr. Bernd postal nekdanji njegov zet. Iz previdnosti pa Mertens zataji svojo jezo in pravi navidez mirno:

— Dobro, zelo sem radoveden; četudi nisem veščak, sem si pri svoji dolgoletni vodilni službi v tem podjetju pridobil vendarle nekaj razumevanja o tehničnih vprašanjih. Na vsak način pa razumem o tem ravno toliko kot moj nekak Henrik.

Ralf Bernd se mirno prikloni.

— Ali želite takoj slišati mojo razlago?

— Gotovo, zato sem prišel sem.

Dr. Bernd prinese vse rižbe in jih s Henrikovo pomočjo razgrne pred Mertensom. In pri tem pravi z odločnim glasom:

— Predno pričnem, moram še pripomniti, da ravno Henrik popolnoma razume mojo iznajdbo in celo tako dobro, da mi je pri izdelovanju mnogo pripomogel. Zato morem reči, da je skupno z menoj izdelal to iznajdbo.

Henrik od veselja zardi.

— Toda, gospod doktor, nikar ne pretiravajte mojega sodelovanja; pomagal sem vam samo s svojim ročnim delom pri nebitnih stvarih in sem samo mimogrede prodrl v vaše misli, da sem mogel presoditi, da je vaša iznajdba zelo velikega pomena.

— In vendarle iznajdbe ne bi tako skonečal, ako me vi ne bi bili tako spretno pri tem podpirali.

S potuljenim pogledom motri Mertens enkrat dr. Bernd, enkrat Henrika.

— Zelo bi mi bilo ljubo, ako mojega časa ne zapravljate z medsebojnimi pokloni, — pripomni Mertens suhoparno.

Dr. Bernd in Henrik si trenutno pogledata v oči. Henrik ne reče besede, dr. Bernd pa prične s svojo razlago. Mertens pazno posluša in gleda na rižbe, toda že naprej je bil odločen, da graja vse različne stvari pri iznajdbi. Henrik se je zopet prijel svojega dela, toda večkrat zvedavo pogleda svojega strica. Dobro ga je poznal, da je bil prepričan, da bo grajal vse, samo da pokaže svojo oblast.

Molče posluša Mertens, da dr. Bernd skonečal. Nato pa se mu obraz zresni in s svinčnikom potolče po rižbi.

— Da, da, dragi gospod doktor, to je vse dobro in lepo. Zares filantropična ideja, zelo dobra, kot je že rekel moj nečak — toda, ali ste premislili, kako velike vloge bi stalo, ako bi hoteli to vašo iznajdbo postaviti po vseh rovi?

Henrik in dr. Bernd se vsled tega zaničljivega vprašanja zganeta. Zopet se naglo spogledata.

— Da, gospod ravnatelj; celo zelo natančno sem vse preračunal, ter sem vse to predložil gospodu Rodenbergu.

Mertensovo okroglo glavo spreleti rdečica.

— Saj pravim, mojega bolnega tasta ne bi bili smeli s tem nadlegovati, saj ne prej, dokler o tem niste prej govorili z menoj. Dobro je, da mi je naročil, da si naj iznajdbo ogledam in mu nato povem svoje mnenje. Kot trgovski vodja Rodenbergovega podjetja bi vam bil takoj povedal, da je uvedba vaše iznajdbe zaradi velikih stroškov nemogoča.

S tem je Mertens nameraval dvoje: dr. Bernd, da hotel nekoliko ponižati in mu vbiti v glavo prepričanje, da se ima le njemu zahvaliti, ako bo Rodenberg kupil iznajdbo in jo vpeljal v svojih rudnikih. S tem je hotel Mertens doseči, da bi dr. Bernd čutil do njega hvalečnost za svoj uspeh. Dobro je vedel, da ni mogel ničesar opraviti, ko je enkrat stari Rodenberg iznajdbo odobril in se odločil, da jo kupi. Toda dr. Bernd je moral spoznati, kak vpliv ima Mertens in da bo samo njemu v prid, ako bo z njim deloval roko v roki.

Henrik jezen poskoči.

— Kako moreš kaj takega reči, stric Artur, ko je stari oče iznajdbo že kupil in je že napravil načrt za izpeljavo?

Pogled poln jeze švigne izza pobarvanih naočnikov, pogled, iz katerega je Henrik razvidel, da je ta mož njegov najljubši sovražnik. In ta pogled je videl tudi dr. Bernd.

— Premlad si še in nezrel, da bi mogel tukaj vmes govoriti. Dragi Henrik, in na tvoje mnenje se nikdo ne ozira. Tvoje prijateljstvo do dr. Bernd, da je zapeljalo, da si s to stvarjo kar padel čez starega očeta.

— Sodba starega očeta je edino merodajna in tudi za tebe, — pravi Henrik jezo.

— Prosim, gospod Henrik, ne pripravljajte se zaradi mene z gospodom stricem. Mirno bom čakal, da vaš stari oče popolnoma okreva in bo vse mogel še enkrat popolnoma mirno presoditi. Prepustim popolnoma vaši volji, gospod ravnatelj, da predložite gospodu Rodenbergu vse svoje pomisleke glede moje iznajdbe.

Mertens je izprevidel, da je šel predač. Ako je hotel dr. Bernd napraviti za svoje orodje in ga spraviti na svojo stran, je moral popustiti. Zato pravi smej:

— Saj vam ni treba takoj čez cilj streljati, gospod doktor, kot moj nečak Henrik. Moja dolžnost je, da kot trgovski vodja podjetja preprečim nepotrebne izdatke.

— To imenuješ nepotrebne izdatke za stvar, od katere je odvisno vse dobro in slabo, življenje in zdravje naših delavcev? O, hvala Bogu, da je stari oče v tej točki drugačnega mišljenja kot ti.

— Saj vendar pravim, dragi Henrik, da še nisi zrel, da bi tukaj vmes govoril. Tvoja želja, osrečevati ljudi, gre predač in zdi se mi, da si staremu očetu zelo prigovarjal, da je bil takoj pripravljen to iznajdbo kupiti in vpeljati v svojemu podjetju.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Slovenije.

Med mašo izropano župnišče

Prijazna Sv. Jedert nad Laškimi je bila 23. aprila pozorišče drzne tatvine, ki je močno razburila tamošnje prebivalstvo. Žrtve dolgoročnega postala tamošnji župnik Lončarič, kateremu so tatovi opleni župnišče v času, ko je imel v cerkvi vs. opravilo. Ker je Sv. Jedert daleč od prometa ter je tamošnje prebivalstvo znano kot pošteno, pač ni nihče pričakoval, da bodo brezvestni ljudje izrabili prilžnost, ko se je vse nahajalo pri službi božji ter vdrli v prazno in nezavarovano župnišče. Odneli so župniku mnogo stvari ter mu povzročili občutno škodo. Gotovo so bili z razmerami v župnišču dobro znani ter so vedeli, da bo med mašo prazno.

"Črnogorski princ" v kehi

V prostorih mariborskega hotela "Graf" je 24. aprila prenočeval za zamreženimi okni "visok gost", ki ga do sedaj naši policijski zapori niso imeli. Dne 23. aprila popoldne so ga izročili organi obmejne policije skupno z njegovim tovarišem policijskemu komisariatu. Oba so zasačili orožniki pri Sv. Juriju ob Pesnici, ko sta hotela prekorati mejo. Orožnikom sta se legitimirala kot lesna trgovca, ker pa nista imela v redu potnih listov, so ju aretirali. Orožnikom in organom obmejne policije nista hotela povedati niti imen, šele na komisariatu sta priznala, da se pišeta Gavril Petrovič in Venčeslav Slavek. Nadzornik Pavletič je pri zaslišanju takoj spoznal Petroviča ko starega znanca, ki ga je imela policija že lani v rokah. Izročile so ga ji avstrijske oblasti po aretaciji v Bagdastinu in sicer radi prevare 200.000 Din, ki jo je izvršil v naši državi z obveznicami vojne škode. Petroviča so poslali lani iz Maribora v Zagreb, kjer je bil obsojen na 3 leta robije. Iz zaporu pa je prišel v bolnišnico radi operacije na roki. Ko je ležal v bolnišnici, je razodel nekaterim bolnikom svojo veliko skrivnost, da je sin nekdanjega vladarja Črne gore kralja Nikite ter da se nahaja po nedolžnem v zaporu. Prepričan je celo strožnike, da so mu verjeli in s pomočjo nekaterih bolnikov se mu je posrečilo pred dnevi pobegniti iz bolnišnice na svobodo. Eden od bolnikov Venčeslav Slavek, ki mu je pomagal pri begu iz bolnišnice, ga je spremljal tudi na poti v Avstrijo. Iz Zagreba sta se z avtomobilom pripeljala do Ljutomer, odkoder sta odšla peš proti meji, ki sta jo skušala opetovano zamenjati prekoračiti. Pri Sv. Juriju ju je zadel usoda, da sta padla orožnikom v roke. Petrovič je šele danes na policiji izdal svoj "incognito" ter svedečo zatrjeval, da je pravi "princ". Pri povedoval je, da ima v Ameriki velikansko farmo in krasne vile v Kaliforniji. V našo državo da je prišel leta 1925, pa je takoj po prvih dveh mesecih bivanja zapravil 200.000 Din. Ta denar mu je potem vrnil sam naš finančni minister in sicer ravno v istih obveznicah vojne škode, radi katerih je bil lani obsojen v Zagrebu na tri leta robije. Njegov tovariš Slavek se izdaja za strojnega inženierja. V policijski razvidnici so ugotovili, da ima tudi on številne predkazni. Petrovič je prebrisan pu-

stolovec mednarodnega tipa, ki ga poznajo policijske oblasti širom Evrope. Za "prince" pa se je pričel šele sedaj izdajati ker je upal, da se mu bo to dobro obneslo. Oba pustolovca so obdržali še v Mariboru.

Surov napad na vojaka

Nekoliko dobre volje se je vračal profi domu petorica fantov od Sv. Duha, ki so napravili izlet s kolesi na Šmarjetno goro. Čim je prišla skupina do Žabnice, je navalilo nanjo več neznanih prepešev, ki so si očitno želeli boja. Izletniki so se brž razkropili, na kraju napada je ostalo samo kolo mornariškega narednika Lojzeta Tonja, ki so ga rokomavhi stolkli. Razbito kolo je pozneje spravil na svojem domu Metod Oblak, dočim so krenili Svetodusani v znano Cegnarjevo gostilno. Ko so hoteli domov, jih je vnovič napadla gruča fantov, oborožena s latami, remeljami in drugo sileno prepeško robo. V pretepu, ki se je brž zatem razvil, je odnesel večina le manjše poškodbe, pač pa jo je hudo skupil Tonja, ki so tudi ravnali nanj, čeprav se boja niti ni hotel udeležiti. Prebodli so ga po rokah z vilami in mu natrgali več mišice. Seveda je ranjenec moral v bolnico.

Tragična smrt mladega šoferja

Dne 23. aprila se je okrog 23. ure pripetila na cesti blizu Sv. Trojice v Slovenskih goricah smrtna nesreča, ki si je izbrala za žrtev 30letnega šoferja Antona Fišcherja, zaposlenega pri avtobusnem podjetniku Lünningerju v Mariboru. V poznem nedeljskem večeru se je šofer vračal na motornem kolesu iz Maribora v Radgono, kjer je stanoval s svojo družino. Spotoma se je ustavil tudi pri Sv. Lenartu, odkoder je zdirjal na motorju ob tričetrt na 23. uro. Ko je šofer Fišcher privozil do odepca česte k Sv. Benediktu, je zavozil v kašipot, ki so ga neznanzi zlikovci izruvali iz zemlje in položili na cesto. To oviro je Fišcher opazil šele v zadnjem trenutku in zavozil z usodno brzino vanj, se prevrnil ter obležal mrtev in so ga v ponedeljek zjutraj našli ljudje, ki so šli mimo.

Truplo so spravili v mrtvašnico na pokopališču pri Sv. Trojici. Smrtno ponesrečeni šofer je zapustil ženo in neprekosljenega otroka, s katerima sočustvujejo vsi, ki so ga poznali nesrečnega. V službi je bil zelo vreden in marljiv ter je že dolgo leta opravljal naporeno in odgovorno službo šoferja na progi Maribor-Gornja Radgona. Na kraj smrtne nesreče se je podala komisija, ki je ugotovila dejanski stan. Truplo bodo najbrže prepeljali v Gornjo Radgono in ga tam pokopali.

Popolna zanemarjenost

Je pravilni izraz za mož in ženo, ki vstaj pomanjkanja življenja in moči so le polovica kar bi morali biti.

Nuga-Tone

Je predpis zdravnik specialista, ki pomenja boljše zdravje, več moči in več življenja tisočim možem in ženam nad štirideset ali pet in štirideset let starim. Vaš lekarar vam proda steklenico NUGA-TONE tablete za en dolar in prave so jamčene — ne jemljite nadomestila — v ste opazili čen do naslednjega.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Italian Line
ITALIA-COSULICH

V SLOVENIJO
PO SOLNČNI JUŽNI PROGI
V GENOVO ALI TRST
VELIKE RAZKOŠNE LADJE
Najhitrejša ekspresna vožnja
do SLOVENIJE po sredozemskem morju.

R E X 13. maja
Conte di SAVOIA 25. maja
Direktna železniška zveza iz
Genove. Potnike lo sprejela
zastopnik družbe ter jih bo
pravčasno spremljal na lito
brzlake, vozne v Slovenijo
Direktna služba do TRSTA
SATURNIA 27. maja

Druga odplutja
R O M A 31. maja
AUGUSTUS 2. junija
Krasni prostori — Izvrsna
kuhinja. Vprašaj kateregakoli
agenta ali na v uradu
ITALIAN LINE
State St., N.Y.C.

Na zaboji je izdihnil

Brozposelni delavec Janez Mahkovec, doma iz Laz, je bil nedavno zaposlen pri delih na Ljubljani. Zadnje čase se je pa odslavljenec večinoma zadrževal na "Stoklajzu", kjer je od prilike do prilike prišel za kakšno priložnostno delo. Zaslужil je toliko, da se je skromno branil, kar pa je ostalo je zapil s tovariši. Star je bil šele 36 let, vendar je že nekaj časa bolehal. 24. aprila popoldne je taval okrog gorenjskega kolodvora, kjer se je pomenkoval s tovariši o vsem mogočem, naposled pa se je poslovlil in odšel na sonce za skladišče kolodvora, kjer se je vlegel na večji zaboj. Med tem, ko se je tako solnčil, so prihajali mimo njega posamezni znanci, ki so ga ogovarjali, a jim je Janez samo kratko odgovarjal. Okrog 16.30 sta zopet stopila k njemu dva znanca, da se pomenita z njim, pa jima Janez ni več odgovoril. Tovariša sta ga drezala, naenkrat pa opazila, da imata opravka z mrtvacem.

Divji prečiči v Gorjancih

V ponedeljek po veliki noči je šel bivši župan občine Brusnice, posestnik Frane Gazvoda iz Gabrja, s puško na Gorjance. Blizu studenca "Gospodična", kjer ima novomeška podružnica SPD svojo zasilno koč, v Koprivniku je zasledil Gazvodov pes Muki dve gnezdi divjih prešev. Divja svinja se je zaganjala v psa in ga odganjala od svojih mladicev, med tem se je Gazvodu posrečilo vjeti tri majhne divje puške žive, četrtega pa je ustrelil. Ostala svinjska družina s starima prasicema vred se je potem izgubila dalje v goščavo, lovec pa se je z dobljenim plenom vrnil domov, kjer so potem imeli imeniten pribojšek k velikonočnim jedlom.

Enega mladega puška se redi-jo in je vletel zelo krotak; gre kakor mlad psiček za človekom. Zlešti pozna Gazvodovega sina Tine, ki prešička oskrbuje. Razume se, da so pri Gazvodovih mladci divji puški imeli mnogo radovednih gledalcev.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
"GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING
NEWS

12. maja:	Olympic v Havre	16. junija:	De Grasse v Havre
13. maja:	Champlain v Havre	17. junija:	Vulcania v Trst
14. maja:	Minnetonka v Havre	18. junija:	Albert Ballin v Cherbourg
15. maja:	Europa v Bremen	19. junija:	Manhattan v Havre
16. maja:	Leviathan v Cherbourg	20. junija:	Olympic v Cherbourg
17. maja:	Itzehoe v Cherbourg	21. junija:	Minnetonka v Havre
18. maja:	Hamden v Cherbourg	22. junija:	Veendam v Boulogne
19. maja:	Statenland v Boulogne	23. junija:	Champlain v Havre
20. maja:	Paris v Havre	24. junija:	Itzehoe v Cherbourg
21. maja:	Conte Grande v Genoa	25. junija:	Itzehoe v Cherbourg
22. maja:	Bremen v Bremen	26. junija:	Leviathan v Cherbourg
23. maja:	Georgie v Cogh	27. junija:	Leviathan v Cherbourg
24. maja:	Albert Ballin v Cherbourg	28. junija:	Champlain v Havre
25. maja:	Conte di Savoia v Genoa	29. junija:	Minnetonka v Havre
26. maja:	Maestrie v Cherbourg	30. junija:	Veendam v Boulogne
27. maja:	Minnetonka v Havre	1. julija:	Paris v Havre
28. maja:	Veendam v Boulogne	2. julija:	Lafayette v Havre
29. maja:	Hamden v Cherbourg	3. julija:	Europa v Bremen
30. maja:	Pres. Roosevelt v Havre	4. julija:	Saturnia v Trst
31. maja:	Roma v Genoa	5. julija:	Aquitania v Cherbourg
1. junija:	Olympic v Cherbourg	6. julija:	Deutschland v Cherbourg
2. junija:	Westernland v Havre	7. julija:	De France v Havre
3. junija:	Volendam v Boulogne	8. julija:	Conte di Savoia v Genoa
4. junija:	Champlain v Havre	9. julija:	Bremen v Bremen
5. junija:	Rex v Genoa	10. julija:	New York v Cherbourg
6. junija:	Britannic v Cogh	11. julija:	Opennie v Cherbourg
7. junija:	Leviathan v Cherbourg	12. julija:	Rotterdam, Rotterdam
8. junija:	Manhattan v Havre	13. julija:	Champlain v Havre
9. junija:	Albert Ballin v Cherbourg	14. julija:	Rex v Genoa
10. junija:	Veendam v Boulogne	15. julija:	Berengaria v Cherbourg
11. junija:	Paris v Havre	16. julija:	Leviathan v Cherbourg
12. junija:	Lafayette v Havre	17. julija:	Manhattan v Havre
13. junija:	Bremen v Bremen	18. julija:	Albert Ballin v Cherbourg
14. junija:	Veendam v Boulogne	19. julija:	Veendam v Boulogne
15. junija:	Hamden v Cherbourg	20. julija:	Maestrie v Cherbourg
16. junija:	Pres. Roosevelt v Havre	21. julija:	Paris v Havre
17. junija:	Bremen v Bremen	22. julija:	Europa v Bremen
18. junija:	Veendam v Boulogne	23. julija:	Statenland v Boulogne
19. junija:	Vulcania v Trst	24. julija:	Lafayette v Havre
20. junija:	Aquitania v Cherbourg	25. julija:	Hamden v Cherbourg

VELIK POLETNI IZLET V STARO DOMOVINO
na slavnem Cunardovem ekspresnem parniku

AQUITANIA
5. JULIJA

Naši udeleženci tega izleta bodo imeli izbrane kabine z moderno opremo, hrano po njihovem okusu in razne druge posebne prednosti.

ZMERNE CENE
POD OSEBNIM SPREMLJSTVOM

Pišite po ilustrirano knjižico z vsemi drugimi pojasnili.

LEO ZAKRAJSEK
General Travel Service
1259 Second Ave.
New York, N. Y.

CUNARD LINE

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo

\$2.—

Narodite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 West 18th Street, New York City

... SKUPNA ... POTOVANJA

pod osebnim vodstvom

V LJUBLJANO SE VRŠE LETOS S SLEDEČIMI PARNIKI:

"ILE DE FRANCE" preko Havre — 27. MAJA

Potem še izlet dne 17. JUNIJA

Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 101.23

za tja in nazaj pa samo \$ 182.00

AQUITANIA preko Cherbourg — 5. JULIJA

Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 102.34

za tja in nazaj pa samo \$ 182.00

Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj prikladi in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval.

PIŠITE ŠE DANES NA:

Slovenic Publishing Company

"GLAS NARODA"

216 West 18th Street

New York, N. Y.